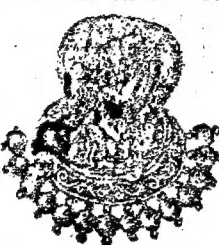

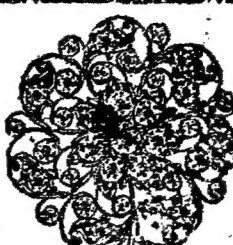
3025 వ్ర తి ది న ము వ క టి ం వ (బ డు ను.

Vol. 9. } డెన్న్ వట్టణము 1922 వ సం॥ నవంబరు నెల 18-వ తేది శనివారము } No. 192
 సంపుటము } నంబిక ౧౯౨

నిర్ణయ కాలమునకు

ఈ కాలమునకు...
 (1) డిమాండ్ రావలెను శ్రీశ్రీ, గౌరవార్థం శ్రీశ్రీ కంఠేని, నగలవ రకులు.
 శ్రీ నానాబాబు శాస్త్రి, మద్రాసు.

డయబిన్

మిక్కిలి పనికి వచ్చునది

అతిమూలము ఎంతకాలము
 నను, ఈ డయబిన్ పొగొట్టును.
 ద్వలచేతనే పొగడబడుచున్న
 ముగ సిగరెమునందు దొరక
 ములైసెట్టియు, స్వచ్ఛము లై
 ను, దినుసులతోను వైద్యశా
 బడినది. దీనిని కొంచెము
 ముగము వెడలు వర్షా
 మూత్రములోని శ్రీశ్రీ వరి
 ఈ మందునే మరికొంత కాలము
 మంచియారోగ్యము కలుగును. సీసా రు 4-
 శ్రీకృష్ణన్ బ్రదర్స్,
 323, తింబు శ్రేష్ఠిపేట, మద్రాసు.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము ఆంధ్రవచనము.
 సంపుటము 9 సంపుటములు: ౧ భాగములు ఏక కాలమున కొనువారికి రూప ౧౧ ౦ ౦
 సంపుటము 3 సంపుటములు: భాగ, అయోధ్యా కాండములు- ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦
 ఆరణ్య, కీషకింధ, సునంద కాండములు- ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦
 యుద్ధ-కాండము-మూడు భాగములు, ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦
 శ్రీరామ కాలనిర్ణయము ౦ ౪ ౦
 ఆర్. వెంకటేశ్వర్ లిండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మద్రాసు. (1)
 R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)
 EMIER OPTICIANS IN THE EAST.
 UNT ROAD - MADRAS.

గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!
 చుకొని పురాతనమైన నట్టిదియు, చాల అనుభవము గడించినట్టిదియు,
 కంటి ఆదముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిదియు వైన
 సద్దనుండి నులోచనములను కొనుడు
 ప్రతికలో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపునట్టివారికి
 శ్రతపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్సు అండ్ మేయో (లిమిటెడ్)
 ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్సు ఇన్ ది ఈస్టు.
 మాంటురోడ్డు - మదరాసు.

మేలైన జపాన్ పట్టు పంచలు
 ఈ పంచలు కర్మపదేనా
 ప్రస్తుతం భరణ తగ్గించియున్నాను
 వాగవలరా! శృంగారమున్న
 వాగవలరా! శృంగారమున్న
 పట్టుపంచలు పంచునదియును
 దమరొకట రెప్పించి విక్రయించి
 పోగా మిగిలి కొద్ది పంచలున్నామి
 యున్నది ఇందులో ఎరువు, పచ్చ
 అరవచ్చ, రోహ, మేళువచ్చ, ఇత్యాదిరంగులు గలవు. శృంగార
 నీయమైట్టివి. త్వరపడుడు. కపాలభిక్షువుల వేడు.
 కృష్ణ మారనిదిన్ని 2 1/2 మూర నెడలైన కట్టుపంచ 1-8 8-4-0
 చిరునామ: రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,
 980 30 44 నంబూలపేట పేట, మద్రాసు.

త్వరపడుడు! మోసపోకుడు!!
 ఇనుపకమ్మలు, కట్టుములు, చదరములు, నిలువట్టుములు,
 మేకులు, ఇనుపరేకులు, 1 1/2 యి రేకులు, ఇనుపగొట్టుములు, క కా
 యిగొట్టుములు, దోర్లరేకులు, సింపు డ్రైలు మొదలైన ఉత్కృ
 ఇనుముసామానులున్ను, చేతిమార్కు, వెనులిమార్కు, సి మెం
 టున్ను మిల్లుసామగ్రిలున్ను వమ్మకముగాను, పరపముగాను,
 విక్రమము.
 పలమునాగు యొక్రింది చిరునామాను దయచేసి వ్రాచు
 కోరవము.
 పి. ఎత్తిరాజులు అండు కంపెనీ,
 (353) నెం 4 రు ఎర్రబాలు శ్రేష్ఠిపేట,
 బాల్మీకేశ్వర, మద్రాసు.

గొర్రె బోరక్కు సబ్బు వర్తవ్యాధులను అత్యాశ్చర్యకరముగా
 ప్పను. ఎస్. రంగనాథంశ్రేష్ఠి అండు బ్రదర్స్, మద్రాసు (1729)

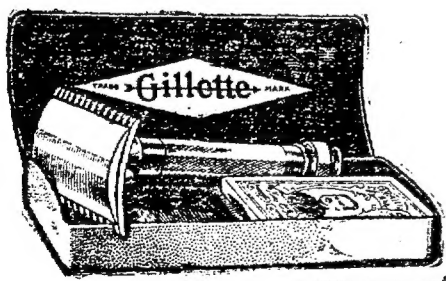

అ మె రికా దేశ ము నందు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని
వేరు పొందిన సేప్ టి మంగల కత్తితో (1)
నారే ఔరము చేసికొనుడు

బ్రౌనీ
ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.
ఇంతవరకు గిల్లెటు రేజరులు
రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు
విక్రయించబడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి చేయబడిన గిల్లెటు రేజరు
ధర 1-కిర్రు. 21-8-0 అంతకు వైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,
BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్లెటు కత్తిని రేజరులో నుంచి
సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ
ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద
ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండును, చర్మ
మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర
ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా
తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక ఒక కత్తి (జేసు) అనేక
ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

Are you in the Full Glory OF Manly Strength

If not, you are in urgent need of radical
remedy to regain your strength and
Manly Power.

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj
Gold, Musk, Etc., in assimilable form.

It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY
and restores power of SUPER-MANHOOD

Price one Phial (to last 30 days)

Rs. 6 4. Per V. P. P. Rs 6-10.

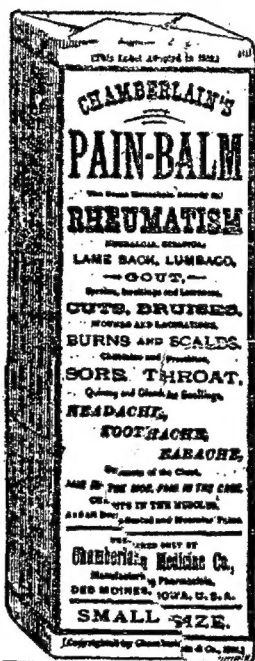
THE

Kalpataru Ayurvedic Work

(Hd Office) 94 Grey Street,

173.1, Harrison Road,
Bara Bazaar Branch

CALCUTTA.

చేంబర్లెన్ గారి
పెయిన్ బామ్

వాత నొప్పులు, నడకను
నొప్పి, కాలినగాయములు,
తలనొప్పి, వండ్రనొప్పి,
నరుకులు, దెబ్బలు
మున్నగునవి దీని వలన
తప్పక నూర మగును.

అన్ని జాగాలలో

విక్రయమునకు

దొరకును. (1)

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ సాప

నమునకు)

దేహసౌందర్య
యున్నది. అందమ
కీడి యొక ఆహారము
దుఃఖములను బాట
నివ్వను. దేహముచే
ఇటువంటి సబ్బుల
అన్నిపాపు

సత్యవత్స

భోగేశ్వర:

ఇది యొక ఔషధము
శ్రీశైలమహిమకూడ జ
కవిత్వము కడురసవంత
చున్నది. కల్పనలు మెం
బాతకుల కొక పద్య
ప్రతి 1-కి ధర రూ 1-0

ఆంధ్ర పత్రి

(1517-1547)

మీరాబాయి స్తోత్రములు శ్రీలింగ శ్రీమల సాక్షి
 కవి. మీరాబాయి రాజకుమారుల బ్రహ్మసూత్ర
 రాజ్యమున గాలిమట నింహముల బోసు జి
 అట్టియెడ రాణీవాసస్థ్రీని దర్శించుట. కాని
 మును విస గల్గుటయు వాని యాహారక కరణు వ
 తుదకతమును నతని యాస్థానకవియొ సవ్యాముల
 కురించి శ్రీ కృష్ణమందిరమునకు నేయతలమును లేవ
 రాత్రి. పూజాదికముల పీఠించి. మీరాబాయి గానము

అదివరమున నామె యానందమునకు మేరలేదు. దిన మంతయు భజనయంత్రే గడచెను. ఈవనానదీక్ష నుండి ధ్యానిం పరాయణయై శ్రీకృష్ణునివై మదినిలిపివానికకణా రసము లభవె నా నాడు వెల్లివిరిసె ననియు, తుచ్ఛబురు భౌతిక శరీరము యొక్క యాశంకమున దొలగించి తనయోగ్యము నదానానివరణ కబలములందున్నకనిప ననుగ్రహించెననియు తలపోయుచుండెను. ఈ సంగతి నెవరితోడను జెప్పలేదు. ఎవరును నన్యాయముగ దన కొఱకై చింతింపరా దని నిశ్చయించుకొనెను. దినము గడిచింది. దిననాగు డస్త్రయించెను. చంద్రుడును నాక్షమున వెలిగించెను. నక్షత్రములు మెరుకుమెరుకు నుడుచుకేయెల్ల కల్లొప్పును మహా భక్త్యరాలగు మీరాబాయి యొప్పుడు గుడిదిలిలి వెలువలికి కచ్చునాయని నిరీక్షించుచుండెను. తెల్లవాలులా దుయినది. మీ రాబాయి గానము చాలించి, తనయిద్దరేవుం డగు శ్రీకృష్ణుని పొదములకు సామ్రాగ్రహణాచుయి లావరించి, నిశ్చల్లముగ గుడివెడలి వచ్చిరి. ఎవ్వరనులేరు. సంతసించి కరకున యము నానదీతటము చేరింది. ఆగాథయుగ వీరుండుని తలచినతావుగ గుళ్ళిల్లున దుమకినది. సర్వమును గుండ్లు పెట్టిండుకొని చూచు

బృందావనమున మహాభక్తరమణుని శే. రఘుకాంచన
యొక గోసాయియగుడను. వాని నామము రూపగోసాయి.
మీరాబాయి యాతడున్న యాలయమున నివాస మేర్పడుచు
కొనగోరెను. అందుకు గొప్పయూత్సాహము గలదు. ఆ గోసాయి
యొక్క గుడికి పురుషులు తప్ప స్త్రీలు వెళ్లుటకు వీలుపడదు.
అందు కామిని కించనముల దరిరానీ, కనున శ్రమయి యుండు
జనము నాడుడికి రానీ, ఉడయ్యెను. అసంగతి దెలిసిన మీరా
బాయి వాని కిట్లు వర్తమాన మింపెను. “ఈ బృందావనమున
నొక్క శ్రీకృష్ణుడు దప్పు పురుషులు లుండదగదు. తక్కువ
వారందఱును స్త్రీలే. పురుషుడని భావించుకొను రూప
గోసాయి యొక్కయెడల నతడు దొంగతనముగ స్త్రీ జనావాస
మున తొల్లికట్టి తక్కువ మెవలెననెలయును.”

P. Gopalswamy Chetty & Son, 783, Darmaraja Covil Street Saint Thomasmount P. O

అకాలీల అఖండ విజయము

అరెస్టులను పూర్తిగా నిలిపివేయుట- గురకబాగునుండి పోలీసులను పంపివేయుట

అకాలీలు తోటలోని కేగి చెట్లను నరుకుట

సర్ గంగారాంగారు గురకబాగుభూములను కౌలుకు వుచ్చుకొని రని

శాసనసభలో మెయిన్ థింగ్ గాగు తెలుపుట

అరెస్టుల నాపివేయునదికి 5533 మందిని అరెస్టు చేయుట

ప్రభుత్వమువారి రాజకీయచర్యారము

పంజాబు శాసనసభలో తెలుపుట

పంజాబు శాసనసభలో గురుద్వారా కలెక్టరు 17 వ తేదీ మూడవసారి చర్యచేసెను. సీట్లలో, హిందువులు, మహమ్మదీయులు, గురు సభ్యులందఱును ప్రతిపక్షముగానే యుండిరి. మూడు గంటలసేపు చర్చ జరిగినది. 40 మంది అనుమతులు, 81 మంది ప్రతిపక్షములు నిష్పాటిగా నిర్ణయము చేసెను. గూడ తటస్థముగానే యుండిరి. చట్ట ముమోదించబడెను.

మహాంతు తనభూములను కౌలు కేచ్చుట

అరెస్టులను నిలిపివేయుట

అకాలీలలో కాంతిని కలిగించుటకు ప్రభుత్వమువారు యుద్ధము 55 గంగారాంగ (లాహోరు) గారు మహాంతును ఉద్ధరించుటకు గూర్చి భూములను కౌలుకు వుచ్చుకొనెను. ఆభూములలోని చెట్లను గురకబాగు గురుద్వారాము పోలీసులలోని వంట నిమిత్తము నరుకుటకు తీసుకు వచ్చుటకు దని తెలుపు అకాలీలందులకు చెట్లను నరుకుటకు గంగారాంగారెట్టి అభ్యంతరమును చెప్పెను. అకాలీలు స్వేచ్ఛగా చెట్లను నరుకవచ్చును. ఈనాటికే భూములను గంగారాంగారే తేరి. ఈభూములనుగూడ గంగారాంగారే మోదబడెనది. అందులకు దొరనమువారు గూడ సంతోషముతో సంగీతించిరి.

మహాంతు లేఖ

ఈభూముల జరుగుటచేత భూములను కాపాడుట కిది మీద పోలీసుదళములను గురుకబాగులో నుంచ నరసరము లేదని మహాంతు నుండరదానుగారు దొరతనమువారికి వ్రాసిరి. కాన అట్లనండి పోలీసుదళములను పంపివేయుటకు ప్రభుత్వము వారు తీర్మానింపిరి. మహాంతును కాపాడుటకు కొద్దిమందిని మాత్రమే యొందెదను. ఇట్లునే నాభూమిలోనికి కళ్లు అకాలీలను అరెస్టుచెయ్యు 55 గంగారాంగారు ఉదారభావముననే యీమేలు కలిగినది. పంజాబు శాసనసభలో 55 జాను మెయిన్ థింగ్ గాగు తెలిపిరి. వార్తాప్రకటనలు చేలగెను.

పోలీసులను పంపివేయుట

17 వ తేదీని అకాలీలు తోటలోకి వెళ్లి చెట్లను నరుకిరి. పోలీసులు వారిని అరెస్టుచేయలేదు. నిరోధింపలేదు. రాయబహు కరు సర్ గంగారాంగారు భూములను కవులకు వుచ్చుకొని గాన మహాంతు నుండరదానుగారికి అకాలీలవలన కట్టిపాటు మును కలుగకుండ మహాంతును కాపాడుటకు గురుకబాగులో 5 గురు పోలీసు కన్స్టేబులనుమాత్ర ముంది తక్కిన పోలీసుదళ మునందను తక్షణ మటనుండి పంపివేయవలెనని 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకువారి అత్యుక్తము పోలీసు డిప్టీ కమిషనరు గురకబాగులో నున్న పోలీసు నువర్సెంటుకు వ్రాసెను.

మొత్తము 5533 మందిని అరెస్టుచేయుట

అరెస్టులను నిలిపివేయవలెనను నుత్తమ వచ్చుటకు మొత్తము 5533 మందిని అరెస్టుచేసిరి.

ఉదాసీనుడలివా రింకను బింకములు పలుకుట

గురుకబాగులో మహాంతు నుండరదానుగారి భూములను దొరతనమువారి తీరులకొరకుగాని కవులు కిచ్చుటకు ప్రయత్నించినట్లుగాని అట్టియుద్దేశమైన దొరతనమువారి కన్నట్లుగాని మాట తెలియదు. అట్టి వీర్యాలు కలిగినది గురుద్వారా సంఘమువారు ప్రకటించినవో నది నమ్మదగినవార్త కాదు. గురుకబాగులో మహాంతుకు భూములనువచ్చుట నన్నిటిని మహాంతు నేను ఉదాసీనుడనుడనివారికి వ్రాసియున్నాను. అకాలీలు తమ జతలను గురుకబాగుకు పంపుటమనేయనలెను వారాతోటలో చెట్లను నరుకగూడదు. అట్లు గురుద్వారా సంఘమువారు చేయుటకును వారిని ఉదాసీనుడలివారిని ఎట్టి సమాధానమును మువ్వరు. వాట్లు చేసి పట్టుట చెట్లను నరుకుటకు మందలివారి అనుమతిని కోరుచు దరఖాస్తు చేయవలెను. కాంతి కలుగవలెనయే మందలివారుగూడ మనఃపూర్వకముగా కోరుతున్నారగాన అకాలీలట్లు దరఖాస్తు పంపింపి ఉదాసీలు అనుమతి నిచ్చుటకే ప్రయత్నించెదను. అనిఉదాసీనుడలివారు ప్రకటించిరి ఈప్రకటనమే తేదీని జరిగినదో తెలుపబడలేదు గాని ఈప్రకటనము జరిగినవాదో లేక మ

రువాదో కాననభలో మెయిన్ థింగ్ గాగు దీనికి ప్రత్యక్ష వికల్పముగా తెలిపియుండును. ఇంతలో నింత జరుగునని తెలియక ఉదాసీనుడలి వారికి ఉత్తరము మార్త ప్రజలలో గూడిన ప్రకటన చేసి పరిహాసపాత్రులైరి. అకాలీలు జతలను కంపకత్తడ నిలుపలేదు. చెట్లను నరుకకుండుటకు పూచీపడలేదు. ఉదాసీనుడలి వారు రనుగ్రహించి చెట్లను నరుకుటకును మతి నీతువలెనని చేసుకొనుచు దరఖాస్తును పంపలేదు సర్వ్యాగ్రహమును వదిలలేదు. కాంతిపూర్వము వీడలేదు దౌష్ట్యము కు గడంలేదు గాంధీ మహాత్ముని తోఫాను నకుకు దప్పక నెరవేర్చి అఖండ. విజయమును బడసి సర్వ్యాగ్రహ మహిమను ప్రపంచమునకు వెల్లడించి భారతీయుల కందాకిని మార్గదర్శకులైరి. సర్ గంగారాంగారి సద్గుణములను మహాంతును మహాంతు సద్గుణములని నిరంకుశోద్యోగులను చల్లగా దిగజారిరి.

ఉదాసీలు అకాలీలపై నిందమోపుట

శేఖరురామమంతు జీవనదానుగారిని అతని సభకుకు భినుననింపును నవంబరు 8 వ తేదీని అకాలీలు నిష్కాగ్రహముగ బలమకు దెబ్బలుకొట్టిరి. ఎవరో అసంగతి పోలీసులకు తెలియ చేసిరి గాని కేసు చేసినవో అకాలీలవలన నింకను తనకు బాధ కలుగునని భయపడి మహాంతు జీవనదానుగారు కేసు కడలు కొనెనని మాట యాధివార్త తెలిసినది. కట్టు శర్రూరు భూత సింగుగారేమహాంతును కొట్టించెను. గురుద్వారాసంఘము అకాలీల కందరిని ప్రతినిధి సంఘముని ఆసంఘమువారు చెప్పకొడుకుగా, వారు అకాలీలను అదపులో నుంచుటకు మార్తము బాధ్యులుకారా, జాతీయపత్రికలని చెప్పుటకు వార్తాప్రతికల వారు అకాలీల చర్యలనుగూర్చిన వార్తలలో తమ పత్రికలను నిలిపివేయుచున్నారే. ఉదాసీలకు సంబంధించిన వార్తలను కొంచెమైన నాపత్రికలలో వారల ప్రకటించయి అట్లు ప్రకటించని పత్రికలు జాతీయపత్రిక లనిపించుకొనుటకు తగిన ఉదాసీనుడలివారు అత్యుక్తసరలో ప్రకటించిరి.

అకోలా సభ జడ్జి పై లంచము వుచ్చుకొనినందుకై కేసు చేయబడుట

అలహాబాద్ హైకోర్టువారు

శిక్షను భూముల చేయుట

అకోలా సభ జడ్జియకు హతప్రసాదభారతగారు లంచముగొన్నందుకై జిల్లా మేజిస్ట్రేటుచే 2½ సంవత్సరముల కఠిన శిక్షయు 15 రోజులకఠినముగ జరిమానాయును విధించబడెను. జిల్లా జడ్జి అప్పీలులో శిక్షను గట్టచేసి ముద్దాయిని విడుదల చేసెను. మధ్య రాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారు విడుదల కంగీకరింపక జిల్లా జడ్జి మరో కమిషనరు కోర్టులో అప్పీలు చేసిరి. ముద్దాయి కేసును కేరళ హైకోర్టుకు మార్చువలెనని విజీమను వెల్లడికొనెను. అంతట కేసు అలహాబాద్ హైకోర్టుకు మార్చబడెను. కేసును విచారింపిన ముఖ్య న్యాయాధిపతి 55 జి. మియర్స్ గారును న్యాయ మూర్తి పి. గాటూ గారును ప్రభుత్వమువారి విషయమున తిగింత త్వరలో చర్య తీసికొని నందులకు వారి నిభిందించుచు, ముద్దాయికి ప్రతిపక్షముగ లేబడిన సాక్ష్యము విశ్వాసార్హముగ నున్నదని నమ్మి, ముద్దాయి లంచముచ్చువానిని పట్టుటకై యాత్రాశ్రమము పన్నెను. అయిన త్వరను నిరూపించి న్యాయాధికారులు లంచము గొన్నటుల బుజ్జువైసవో వారిని కఠినముగా శిక్షించదగు నని నిర్ణయించి, మేజిస్ట్రేటు విధించిన శిక్షను భూముల చేసిరి. ప్రభుత్వప్రతిపక్షమున యల్. యం. బాన్సీ గారు, ముద్దాయిప్రతిపక్షమున సీ. సీ. డిల్లెస్ జి. డబ్ల్యు. డిల్లెస్ గారును వాదించిరి.

భారతవాణిజ్య సంఘము

ఇందికేపు సంఘమువారికి మహాజరు

బొంబాయి, నవంబరు 17:—భారత వాణిజ్య సంఘమువారు ఇందికేపు సంఘమువారికి మహాజరు పంపుకొనిరి. అందరికొన్ని భాగము లీ కిందకనుజపడెను. వజిరుద్దాన్, ఇక్బాల్ ది సరిహద్దు ప్రాంతముల వైస్రము తీసికేయవలయును. ఇన్స్టిట్యూషన్లు అంగ్లేయులవైస్రము భారతభూమిను దేవలయమున కాము నిర్ణయించబడవలయును. (లిటను భూమి లంపు అన్నిగడలంప నిచ్చుగించినకంధర్వరమున కొకనిర్ణీతసంఖ్య (లిటిమైసెయిటల తగ్గించిన కది పండ్రిండు వత్సరములలో భారత కేక వైసికులందరు భారతీయులై యుండుదు. కొలదిమంది మాత్రము శిక్షింపుటకు అంగ్లేయులు నిలువగలుగుదురు. అటుగాక ఎల్లప్పుడుభారతదేశము అంగ్లేయుల యధికారమున నే యుండవలయునని యుద్దేశించి యుండిన కొంతమాత్రము స్థాయివైస్రమును వెల్లడికొని, శిక్షగజచిన అంగ్లేయుల స్వచ్ఛంద సేవకుల వెలకొల్పుట యను ఇచ్చుడు భారతదేశమున వైస్రక పరిస్థితి జూచిన (లిటను కకు ఆకమానప్రదముగ నున్నది. వాణిజ్యవిజ్ఞానకాళును రద్దుపఱచి, ఆకాళుయొక్క పని వాణిజ్యకాళుకు మార్చవలయు. ప్రచురణాలయములు అనావశ్యకము. ఇంగ్లాండువ్యాపక భారతదేశము తరపున చేయు వ్యవహారము లెల్ల హిందూదేశపు వ్యాపకులారికి మార్చవలెను. భారతమునంతటా ము రద్దుపఱచవలెను.

సింగరేణిగనుల సమ్మె

నెలందరాబాదు, నవంబరు 17:—రెజిస్ట్రార్ సహాయమున నున్న సింగరేణి రాజకీయగు గనుల కార్మికులు సమ్మె కట్టరను సమాచారము తెలిసినది.

స్వదేశసంస్థాన ప్రజాసంఘసమావేశము డిల్లీలో గూడుట

పూనా, నవంబరు 17:—స్వదేశ సంస్థాన ప్రజాసంఘ కార్యదర్శులు శ్రీయుత కేల్కర్, కుటుంబసాగు సంఘసమావేశము డిల్లీలో జరుప నాయకులతో వానోదించుటకై డిల్లీకి పోయినారు. జనవరిలో సమావేశము డిల్లీయందు జరుగునని తలపఱచుచున్నది.

ఇండియా ప్రభుత్వపు పారిశ్రామిక వర్తకశాఖలు

వైశాఖల కనుబంధముగ వేర్వేరుపడిన స్థాయిసంఘము నకు 55 ఆర్డెగాండర్ ముక్రేర్ మాన్వేజ్మెంట్ వాదాభాయ్, మాన్వేమాన్వేమాన్వే రాంజీ, దాన్సిలిండ్స్, యల్. బి. సక్లత్ వారి గార్లు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

ప్రెస్ బిల్లు

స్వదేశసంస్థాన ప్రజల ఆక్షేపకసభలు

దక్షిణ భారతాష్ట్రదేశములో నున్న సాగ్గి కాంఖండి సంస్థానముల ప్రజలు ప్రెస్ బిల్లు విషయమున వైస్రాయిగారకు లబించిన చర్యను ఖండించుటకు సభలు గానింపబడెను.

లై సెన్సు లేకుండ ఆయుధముల నుంచుకొనుట

తొంబూమారు స్త్రీయలో ఆయుధముల పనిచేయు ఇటోచీ మూడి యను జపానీయునును, నుకాన్ లిథ్ అనుచైనాబాహు ను లై సెన్సు లేకుండ తుపాకిని నుంచుకుండకు కలిగియున్నందుకు కేసు చేయబడిరి. మొదటి నుద్దయి 200 రూపల జరిమానా లేక రెండునెలల కఠిన శిక్షయు రెండవ నుద్దయికి రెండునెలల కఠినశిక్షయు, 100 రూపల జరిమానాయును విధింపబడెను.

దేశీయ వార్తలు

మాల్వీ పాంసులు హుదా గారు

డక్కా ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి అయ్యె

గాంధీ మహాత్ముని శిక్షా దినము

నేడు దయము చెన్నపురి జాతీయమందిరమున ప్రార్థనోపన్యాసములు జరుగుట

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభ

శాసనసభలకు వెళ్ల గూడదను తీర్మాన మొదొందింపబడుట

డాక్టరు సత్యపాలుగారి విడుదల

సత్యపాలుగారు గురుక బాగులో నుపన్యసించుట

సూరతుమండల గ్రామోద్యోగులు

140 మందిని పనులలోనుండి తొలగింపదలచుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

నెల్లూరుమండల కాంగ్రెసు సభ

అల్లూరులో 25-26 తేదీలలో జరుగును

గాంధీ మహాత్ముని శిక్షా దినము

చెన్నపురి జేతీయ సమాజమున ప్రార్థనోపన్యాసము

నేడు మహాత్ముని శిక్షా దిన మగుటచే పలువురు వ్యక్తులు నేడు దయము చేయు సమాజము దిరుమున సమావేశమైరి. గాంధీ మహాత్ముని శిక్షా దినమునకు పలువురు వ్యక్తులు సలంకరింప బడెను. శ్రీముత వేమరమూడి శేషుగిరిరావుగారు ప్రార్థన మున దైవప్రార్థనము గావించి ఆకాశీసాదరం విజయ శుభవార్తలు సూరతుమండల గ్రామమునకు వచ్చు టిచ్చిరి. శ్రీముత గండి న్యాయాధికారి కాశ్రీ గారు భరతమిత్రులు, లోకమాన్యుని గాంధీ మహాత్ముని ఇతివృత్తములను స్తుతించుచు కొన్ని శ్లోకముల చెదిరిరి. శ్రీముత గండిత శివరాం, శ్రీముత ఎన్. సి. వేంకట్రావులు, శ్రీముత వృషిం హేశ్వరగారు ప్రవిడమున జాతీయగీతములను పాడిరి. వేంకట్రావుగారి గాంధీ మహాత్ముని జాతీయబోధనానకు మరొక సాధనమైరి. శ్రీముత చక్కెరయ్యపెట్టిగారు రాంగ్లమున నుపన్యసించిరి. కానసభలకు వెళ్ల గూడదను వికలమత్యమును కలిగించుట కధికముకు ప్రయత్నము చేయవలెను. సాంఘిక మగు విధానమున కధిక శ్రద్ధ బూజవలెను నిర్వాహవిధానమునలనీ అది వెలవలసి నుడిచిరి. గాంధీ మహాత్ముని మహిమతోకమును సత్యధర్మము నభినందించిరి. 82 ఏడ్లనుండి కాంగ్రెసు మహాసభ కనిబేయుచున్నది కభవారి ప్రయత్నము కలవరకులలో కలిసి యుద్ధమృత్యు మత్యము. గాంధీ మహాత్ముని వికల వర్తనములను తెలుడెట్ల ఆశ్రమ భార్యలను లోక సత్యధర్మము నుద్ధృతము కలిగిసిరి. గాంధీ మహాత్ముని దేశమున దండెటను పలుపారులు సంచార మొనరిచి గాంధీ మహాత్ముని శిక్షా దినము ప్రబోధము చేయవలెను. అట్టి మహానాయకుడు కారాగృహమున నవయునుండుటచే నుని కిప్పుడు చక్కెరయ్యపెట్టిగారు నాచే కన పడకండ నున్నారు. ఇది మన దుర్బుధము. కాంగ్రెసునుండి గాంధీ మహాత్ముని ప్రబలకు గాంధీ మహాత్ముని భక్తి కలదు కాంగ్రెసువారి యజ్ఞ యని చెప్పివో ప్రజలంత ఉత్సాహమును మాన పోనిచ్చునుగాని గాంధీ మహాత్ముని అతి యనిన ప్రజ లధికభక్తితో నెచ్చెచ్చెదరు. అట్లు గాంధీ మహాత్మునియందు గాంధీ భక్తి నెవరూ దేశమున హెచ్చుమంది యింకను కలగగాన నిపుడు గాంధీ మహాత్ముని యింపించి విధానమును మార్చుట కట్టివారగీకరింపరు గాన కానసభలకు వెళ్లవలెను ప్రయత్నమును కడలి నిర్వాహవిధానమును జరుప్రయమాగా నెచ్చెచ్చెదలెనని చక్కెరయ్యపెట్టిగారు నడిచిరి.

శ్రీముత వి. ఎన్. కాశ్రీ, శ్రీముత భావ్యం, ఎన్. అచార్య, చక్కెరయ్యపెట్టిగారు మన్నగువారు కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి సాహెబుగారును, మరి వెళ్లమంది యు, వచ్చిరి.

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభ

రోజుకులో జరుగుట

శాసనసభలకు వెళ్ల గూడదను

తీర్మాన మొదొందింపబడుట

17వ తేదీతో రోజుకులో జరిగిన పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభ ముగిసిరి. లాలా భువంద (అంబలా) గారధ్యక్షత వహించిరి. ఆసమావేశమునకు భగము కలగకుండ విధానమును మార్చుటససను, మహానాయకు లగు దేశబంధు దాసు మండిత సెప్టూ హాకీబజ్జులు ఖానుగారు చేసిన నూతనల నూతక నిరసింపగూడదు అని అభ్యుత్తును నడిచెను. కానసభలకు వెళ్ల గూడద దశతీర్మానమును డాక్టరు గోపీనాథుగారు పాడి చిరి. ప్రోత్సహమును మరొకడకును కానసభలకు వెళ్ల గూడదని వాదించిరిగాని హెచ్చుమంది గోపీనాథుగారి తీర్మానము న మొదించిరి. కాన కానసభలకు వెళ్ల గూడదను తీర్మానము నెక్కరి.

మాల్వీ మమ్ములు హుదా గారి అరెస్టు

డక్కా ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి

వెనుక డక్కా కలెక్టరు కచేరీలో నుద్ద్యోగిగానుండి తన ఉద్యోగమును ముగిసిరి ఆసమావేశమునకు నవలించిరి డక్కా ఖిలాఫతు సంఘమునకు కార్యదర్శిగా మున్మాల్వీ మమ్ములు హుదా గారిని రాగ్రోహమునకు అరెస్టుచేసిరి. 28 వ తేదీని విచారణ జరుగను.

గ్రామోద్యోగులపై దాడి

సూరతుమండలలో 130 మందిని తొలగించుట

సూరతుమండలలో 400 మంది గ్రామోద్యోగులున్నాను. వారిలో 10 మంది క్వలోలో పనులలోనుండి తొలగించెదరు.

నెల్లూరుమండల కాంగ్రెసు సభ

అల్లూరులో 25, 26 తేదీలలో జరుగును

శ్రీముత కందాదై శ్రీనివాసంగారి అధ్యక్షత క్రింద యూ నెల 25, 26 తేదీలను అల్లూరులో నెల్లూరు మండల కాంగ్రెసు సభ జరుగును. ప్రతినిధులకు బాలు భోజనము ఏర్పాటులు ఉచితముగానే జరుపబడును. ప్రతినిధి రుసుము ఎనిమిదిరూలు మాత్రమే. నవంబరు 22 వ తేదీ ఉదయమునకే అల్లూరు రావలెను. కర్ణాట ప్రక్కముగూడ జరుగను. కాంగ్రెసు ప్రచారకులు 24 వ తేదీకి అల్లూరికి రావలెను.

మండల కాంగ్రెసు సంఘసభ

మండల కాంగ్రెసు సంఘసభయను నున్నానంధుసభ యను 24 వ తేదీ సాయంత్రము అల్లూరులోనే జరుగునని నేడు కంత్వార్త వచ్చిరి.

డాక్టరు సత్యపాలుగారి విడుదల

జలనువాలాబాగులో నుపన్యసించుట

పంజాబు సుప్రసిద్ధ నాయకులలో నొకరు డాక్టరు సత్యపాలుగారు చెరసాలనుండి విడుదలయిరి. వీరు వెనుక అమృత నదులో నుద్ద్యోగము కమిషనరుగానుండిరి. 18 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు సత్యపాలుగారు జలనువాలాబాగులో నుపన్యసించెదలెన ప్రకటించబడెను.

గుంటూరుజిల్లా అదనపుపోలీసువన్ను వనూలు పునులూరు గ్రామము

11-11-22 తేదీన పునులూరుపోలీసువారు అదనపుపోలీసు వన్నునియిత్తము పునులూరు గ్రామమునకు వచ్చివారు. పోలీసు వారు కాంతమునే నమాలు చేసివారు. ఇత్యులనినవారు పంతమున నిచ్చివారు. బ్రాహ్మణులలో రెండుతెగ లుండ ఒక్క తెగ మాత్రమే పన్నునిధించివారు. రహితులలోగూడ కన్ను వారికినిధించి చెలగాలునడలివారు. ఇట్టిచ్యుకు కాలకులెవరో తెలియదు. ఈలాటికులభేదము చాగ్రామములో పాటించినట్లు తెలియుచున్నది. కాననూయకుగాని సంతకమునకుగాని తమమనముతో టొంగక గ్రామవాసులంద రైతమత్యమున మెలంగెదలెన నమ్ముచున్నాను. ఈక్రిందివాటిచ్యుకు పన్ను నిధించివారు

050 నాగేశ్వరరావుగారు	రూ100
వీరు ప్రస్తుతము రాజమహేంద్రవరంజిల్లాలో ఒకసంకల్ప రం కలి భేయ నుభవింపుచున్నారు. మాగ్రామకరణము, యాదకుడు వెదనంపిపాటి ఫిర్కానుండి చెరసాలను వరించి కల్గిన వారు వీరు ఒక్కరే.	
గంధం కష్టమూర్తి	రూ 50
పాశం నామమంతు	20
వేదెండ్ల బుచ్చి నాయుడు	30
నల్లగొండ సుబ్బయ్య	15
మండలపు లక్ష్మన్న	15
కొత్తూరు రామయ్య	15
కొత్తవీరయ్య	15
కొల్లి పరసుబ్బారాయుడు	15
అబటి బసవయ్య	15
పేపల్ల సోమయ్య	25

గంధం వీరరాఘవయ్య,

గ్రామసంఘ కార్యదర్శి

కొత్తూరు తాలూకాలోని గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘముల కొకమున:-

శ్రీజిత్ ఆంధ్రవన్ను దిగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు శ్రీకృష్ణ సన్మఘానమునండి వచ్చిన వ్యక్తులు రూ 116 లు ఇత్యు నిజే ఎచ్చుటకు రావని తెలిపబడిరి. ఈవచ్చునమును దేశ విముక్తికొరలై కొరకకొరకు చెల్లించుచు అనేక గ్రామవాసులు ఆవ్యసించుచుండిరి.

కావున మహాతమాగాని గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘములు ఇందువిషయమై తగుశ్రద్ధ వహించ గోరక. ఆంధ్రవన్ను మును ఆహ్వానించి సంఘముల పేర్లు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమునకు తెలుపగోరవారు.

కొత్తూరు, 15-11-22. కార్యదర్శి.

పార్లమెంటున కెచ్చుకొనబడిన భారతీయసభ్యుడు.

శ్రీయిత సులత్యాలగారు.

ఉత్తరప్రదేశ్ లోని ప్రతినిధి పార్లమెంటున కెచ్చుకొనబడిన కెల్లవాలగారు శ్రీ శేషులకు శ్రీ. యన్. లాలా గారి చెల్లెలి కుమారుడు. 1914 వ సంవత్సరమున పెట్టా జేరి యంగ్ల కాశీలో విద్యవభ్యసించి 1837 వ సం. తాతాకంశెన్ లో బ్రవేషించి 1905 వ సం. న సీయకే. అప్పటినుండియు అచ్చటనే నివసింపుచుండిరి. కొంతకాలము కీ. శ్రీ. ఆర్. జె. తాతాగారికి ఆంధ్రగిక్ కార్యదర్శి నుండిరి. ప్రస్తుతము తాతాకంశెన్ వారి మిల్లు సామానుల దేవార్థమెట్లు చే నేజరుగా లండనులో నున్నాడు. అత్యంతసా ఘికవాదమునకు తెలిసిన వారు. ఇంతవలకు భాగదోషవాదకీర్తనములలో జోక్యము కలిగించుకొనలేదు. ఒకవర్గము శ్రీని వివాదముడి ఆమె కలన 5 గురు పిల్లలకు బడెనెడి.

చేడియంపి వెట్టి జలిషవచ్చిరినలకు పుస్తకాంధా గారముయొక్క ప్రభుత్వాధికార భేషిగ్రామములో యూ నెల 12వ తేదీ అదివారమున పెంకే పల్లయ్యగారి యాధికర్యము జరుపబడినది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-వ సం॥ నవంబరు నెల 18-వ తేది

శనివారము

అకాలి విజయము

గురుకాకాగునందు, అకాలి అరెస్టులంతరించే నను నువార్తను నేడు ప్రకటింపగలిగినందుల కెంతయు సంతసించెదము. గాంధీ మహాత్ముని సంస్మరణ దినమున, మహాత్ముని విజయవార్తను వినుట కట్టివారి కయినను ఆనంద ముదయింపక మానదు. మహాత్ముని నిర్బంధింపబడినను, అతని సిద్ధాంతములు సర్వమువై నాధారపడి యున్నటుల పాంచాళ దేశమున రుజువగుచున్నవి. ఆహింసాధర్మమును అకాలిలు అత్యంతముగ నిర్వహించిరి. ఆధునిక ప్రపంచ చరిత్రయందు దీనికి సాటియగు నిదర్శనము వేరొకటి గనపించదు. కారాగృహ శిక్షలనే గాక, దారుణముగ కర్రలదెబ్బలగూడ, అకాలిలు లక్ష్యపెట్టకపోయిరి. ఆత్మశక్తి ముందర వశుబలము నిరర్థకమని వీరు స్పష్టముగ వెల్లడి చేయగలిగిరి. అకాలిల పరమోత్సాహము గాంచి యు, ఇకను నిరుత్సాహము జెందెడి నాయకుని జూచిన జాలియగును. గురుద్వారావనములోనికి అకాలిలు బోకుండ ప్రభుత్వమువారి రాటాకపరచి, మొదట అరెస్టుల నారంభించిరి. అరెస్టులను లెక్క పెట్టక, వందలకొలది ముందుకువచ్చిరి. ఏమిచేయుటకును దోచక, లాటికర్రలతో మోడుట కధికారులు మొదలిడిరి. ఎందరు మూర్ఖులైనను, దెబ్బల ననుభవించుటకు అహింసామహిమను బూని అకాలిలు ముందుకు పరుగిడుచుండిరి. మిలిటరీ అధికారుల కి చిత్రమర్థముగా లేదు. పోలీసు భటుల కి విషయము అత్యంతస్పృహము గలుగజేసెను. మాంధ్రేస్టరు గార్డియనుకట్రికా విలేఖకు డి సీటినికని, సహింపబాటకపోయెను. నిరపరాధులును, నిరస్త్రులును, ఆహింసాధర్మబద్ధులునుగని సిక్కువీరులు గురు నామసంకీర్తనము గావించి పడరాని బాధలనన్నిటిని కడుసంతోషముతో భరించుచుండ, ఎట్టి పాపాణి వ్యాదయును మనమునునను కఱగి నీరై ప్రవహింపదా? ఓడ్డయరు శిష్యులకను, డయరు అనుచరులకునుగూడ, నిరపరాధుల పీడనము, అనన్యాయనితోచెను. ఎట్టి ప్రతీకారమునకు బూనిన ప్రజలను మోడుట ఆంగ్లేయుల పనికాదనియు, ఇట్టి యధార్థ సందర్భము ప్రపంచములో నెక్కడును గనుపింపదనియు, ఆంగ్ల పోలీసు ఉద్యోగియే చెలిపియుండెను. పశుబలమోడిపోయి, ఆత్మశక్తి విజయము బడయుటచే, దెబ్బల శిక్షను అధికారులు మానివైచిరి. కాని ప్రజలను కాపాడుకొనుట వారికి ముఖ్యముగదా. తమ ఓటమి సంగీకరించుటకు అధికారవర్గ మొకబనునా? ప్రజల వాంఛల కనుగుణముగ మెలగుట వీరి సాంప్రదాయముల కనుగుణముగ నుండునా?

అదుచే వీరు మరల అరెస్టులపద్ధతిని కొనసాగించిరి. దెబ్బలను తినినవారు తినగ, మరల అరెస్టుల నెవరు సహింపగలరని వీరనగొనియున్నారు. కాని ఓడినమృతము కొరగాకపోయెను. వందల కొలది అకాలిలు అరెస్టులను నడిచిరి. వందలసంఖ్య లేలయ్యెను. శాలురు, వృద్ధులను భేదములేక ఎల్లరును ముందుకువచ్చిరి. తుదకు రణరంగమున బని

జేసి ఉపకార వేతనము బొందెడి మిలిటరీపెన్షనరులు సైతము మతసరిక్షణముకొరకు అగ్నిగుండమున జొచ్చుటకు సంసిద్ధులయిరి. రెండు మిలిటరీ పెన్షనరుల జతలు నిర్బంధింపబడెను. మూడవజత సంసిద్ధమయ్యెను. ఇంతవరకును 5533 మంది అకాలిలు నిర్బంధింపబడిరి. కాని వారిధైర్యోత్సాహముల కిసుమంతయు భంగము కలుగలేదు. వారిదీక్ష యింకను బలపడుచున్నది. గురుద్వారా చట్టములు మొదలగు ఆక్షరణములు వారి నిర్ణయమును చలించజేయకపోయెను. అధికారుల కీసరికి ప్రాణము విసిగియుండును. పంజాబుప్రభుత్వము ప్రజల విశ్వాసమును పూర్తిగ కోల్పోయెననియు, ప్రజల యంగీకారము లేనిది కరిపాలన మికముందు సాగదనియు, మాంధ్రేస్టరు గార్డియను పత్రికావిలేఖకుడు స్పష్టముజేసెను. ప్రజలలో ప్రజోధము గలుగనంతవరకే, నిరంకుశత్వము కొనసాగును. భావదాస్యము తొలగిన పిమ్మట, దానియాధారము తొలగిపోవును. ప్రజల వాంఛలపైడిడేరికతప్పవు. పోరాటమునుండి అధికారులప్పుడు మెల్లగ తొలగిపోయిరి. రాయబహదూరు గంగారాముగారు గురుకాకాగు భూములను కవులు డిసుకొనునటుల ఏర్పాటు జరిగెననియు, మహాంతు సుందరదాసును కాపాడునిమిత్తము మాత్రము అయిదుగురుపోలీసుభటులను నిలువయుంచి, మిగిలిన వారినందరను తీసివేయవలయుననియు, పోలీసు కమిషనరుగారికి డిప్యూటీ కమిషనరుగారు లేఖను వ్రాసిరి. ఎట్టియాటంకములేకుండ గురుకాకాగులో బ్రవేశించి కట్టెలగొట్టుకొనుటకు అకాలిల కంగీకారమొసగబడెను. అకాలిల మనోరథమిడేరినది. అకాలిలకు గలిగినవిజయము పంజాబునకు మాత్రమేగాక, భారతవర్షమునంతటకును ప్రస్తుత సందర్భముయమున మార్గము జూపగలదు. ఇక నిర్బంధితుల విషయము గలదు.

నిర్బంధితులందరును వదలివేయబడువరకు, అకాలిలతో సమాధానము గుడురదు. నిర్బంధితుల నందుచే త్వరలోవిడిచిపెట్టక తప్పదు. అకాలిసమస్య కేవల స్థానికసమస్య మాత్రమే గాదు. దృఢమగు నాత్మవిశ్వాసముండి, ధర్మపథమును వీడనివారికి, కార్యసిద్ధి గలిగితిరునని, సువ్యక్తమగుచున్నది. ఆత్మవిశ్వాసములేని ప్రజల కెంత బలగమున్నను ప్రయోజనములేదు. ఆత్మవిజయము కేవలము జన సంఖ్యపై గాక, త్యాగశ్రేష్ఠతపై నాధారపడి యుండును. కొలదిమంది యయినను తమ దీక్షను తుట్టుతుదవరకు కొనసాగింప గల్గుచో, దేశము నంతను రక్షింపగలుగుదురు. తమ దీక్షను నిర్వహింప గలవారిపై గాంధీమహాత్ము డాధారపడియుండెను. ఎన్ని విషయములు తలస్థించినను, అకాలిలు తుదకు గురుకాకాగులో బ్రవేశింప గలిగినటులనే, తగు పూనియున్నచో స్వరాజ్యసాధమున భారతీయులు బ్రవేశింపగలుగుదురు. అకాలిలకు గల మనోనిశ్చయమే, ప్రజలెల్లర నావహించుట యవసరము. సందియములును చిత్త వికారమును, ప్రజల స్వరాజ్యదీక్షను చెడగొట్టును. నిర్బంధము లేన్నుడును ప్రజల దృఢసంకల్పమును తొలగింప జాలవు. వానిని జూచి వెలగొంద నవసరము లేదు. వీని నుండి దప్పించుకొనుటకై ఆత్మకారవమును పోగొట్టుకొన నక్కరలేదు. కొరగాని శాసనసభల బ్రవేశింప నక్కరలేదు. త్యాగ మెన్నడును వ్యర్థము గానేరదు నిర్బంధములను పాటింపక అకాలిలు విజయ మొందిరి. నిర్బంధములను లక్ష్యపెట్టక భారతీయు లెల్లరును ఇటులనే విజయము బడంగలుగుదురు. ఇందుకు భగవానుడు తోడ్పడు గాక

దాసుగారి ప్రవర్తనము

కాంగ్రెసుసభ కార్యక్రమముగ నియమితులై సభ జరుగకముందే దాసుగారు ట్రేటుమెంటును ప్రచురించుట సంభావ్యముగాదని, ట్రేబ్యూనుపత్రిక చెలిపిన యభిప్రాయముతో పలువుర రేకీభవించక మానరు. ప్రస్తుత సమయమునందు, శాసనసభా ప్రవేశవిషయమై దేశమున చర్చజరుగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో దాసుగారికవత్తము వహించి పాటుబడుటచే, కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షపదవిని వారెంతవరకు జయప్రదముగ నిర్వహింపగల్గుదురో సందేహస్పదము. కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల ఎన్నికలు జరిగెడి తరుణమున, సభాధ్యక్షుడు ట్రేటుమెంటును ప్రచురించుటవలన నిబ్బండులనేకములు పొడమగల్గును. దాసుగారి చర్యవలన, వాకిని కాంగ్రెసుసభకునుగూడ సొకటము గలిగెనని, ట్రేబ్యూనుపత్రిక అభిప్రాయపడుచున్నది. దాసుగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండక, తీవ్రాదోళన జరుపుచున్నచో, వారి ప్రవర్తనము నెవరును విమర్శింపబూరరు. దాసుగారి నిశ్చితాభిప్రాయము లెవ్వయో ఇటీవలివరకు చెలియకపోయెను. పలువురు పలువిధములుగ నూహజేసిరి. పంజాబు ప్రజలకు బంపిన సందేశమునబట్టి గూడ, దాసుగారి యభిప్రాయ మేదియో తెలియదయ్యెను. దాసుగారు శాసనసభా ప్రవేశము సంగీకరింప రని సర్వెంటు మొదలగు పత్రికలును, అంగీకరింపవచ్చునని మరొకొన్ని పత్రికలును యూహించెను. శాసనసభా ప్రవేశము విషయమై వాదప్రతివాదములు చెలరేగెడి కాంగ్రెసుసభలో, దాసుగారు నిష్పక్షపాతముగ ప్రవర్తించి, ఉభయపక్షములకును తృప్తి కరముగ నడుచుకొనవలెను. లేనియెడల, కాంగ్రెసు సభ జయప్రదముగ కొనసాగుట దుర్లభమగును. ట్రేబ్యూనుపత్రిక, శాసనసభా ప్రవేశ పక్షకోటిలో జేరియుండుటచే, రెండవపక్షము వారిపై నభిమానముచేత యిటుల వ్రాసియుండునని యూహింప వీలులేదు. దాసుగారి ప్రవర్తనము ట్రేబ్యూను పత్రికకు సైతము విరుద్ధముగ గనుపించుటయే, ఇటుల వ్రాయుటకు కారణమైయుండును. కాని దాసుగారి వర్తనమును నిరాకరణావలంబు లాక్షేపింపబులేదు. ఇట్టి సందర్భముయములందు సభ్యా సభ్యుల సంత నిష్కర్షగ పాటింతురని యనుకొనుటకు వీలుండదు. ఆ విషయమటుండ, పాట్నలో బీహారునాయకులతో ముచ్చటించుచు దాసుగారు చెలిపిన హేతువు లే మాత్రము నమృతము బుట్టింపజాలవు. శాసనసభలో జేరినచ, తాము సహకారము నవలంబించమనియు, బెంగాలు వరదలకు ప్రభుత్వమువారు డబ్బిచ్చినను తాము సిరోధింతుమనియు దాసుగారు కలికిరి. దీనిఫలిత మేమగునో యూహింపవచ్చును. అన్నితరులై సకల బాధల పడెడి ప్రజలకు, నిరాకరణావలంబులు నోటి కడ్డము వచ్చిరిని, అధికారులు చాలుట కెంతయు నవకాశము గలుగును. ఇట్టి యవకాశమును గలిగించుట నిరాకరణపక్షమునకు వినాశ హేతువగును. శాసనసభకు వెలుపలనుండి సహాయముజేయక పోవుట వలనను ఇట్టి ఫలిత మే గలుగునని దాసుగారు చెలిపిరి. కాని, యీవాదము నిస్సారమయినది. నిరాకరణావలంబును, ప్రభుత్వమువారు మంచిజేసినను చెడ్డ జేసినను దానిని లక్ష్యపెట్టుటలేదు. ఇందువలన ప్రభుత్వమువారి వర్తనము కొంత కాలమునకయినను చక్క బడక మానదు. ప్రజల తోడ్పాటులేనిది, మంచిచేయవలసినను నది కొనసాగదనియు, చెడుచేయవలసినది విఫలమగుననియు, ప్రభుత్వము గ్రహింపవలసి యుండును. నిరాకరణవాది నైతికముగమాత్రమే

ప్రొద్దులము శేయచున్నాడు. ప్రతిష్ఠంభనవాది అటులగాక, ప్రభుత్వమువారు చెడుగుజేయకుండ అటంకపరుప నెత్తించును. వారు మంచిచేయుకుండను అటంకపరుప నెత్తించును. ప్రభుత్వమునకు స్వేచ్ఛావకాశ మొసగక స్తంభింపజేయుటచే, ప్రభుత్వమువారి చెడుగు జయల్పడుట కవకాశ ముండదు. ప్రతిష్ఠంభనవాదియొక్క నైతికాధిక్యము గనుపించదు. ఇదిదే తప్పుజేసినటుల ప్రపంచము నకు దోచును. ప్రపంచసాగుభూతి వీనిపైకన్న ప్రభుత్వముమీదకే ఎక్కుడుగ ప్రసరించును. ఆత్మజల ప్రవర్ధనమున కవకాశముదొంగి, కుస్తీపట్ల తోను, చదరంగపు ఎత్తులతోను కాలముగడుచును. ఇట్టిఎత్తులలో, ప్రజలే విజయమొందగల్గుదురో, ప్రభుత్వమువారే విజయమొందగల్గుదురో యూహించుట సులభసాధ్యము. నిరాకరణోద్యమము టీణించుచున్నదనియు, ప్రజలలో నూతనోత్సాహమును రిగల్పిల్పజేయుటకు, శాసనసభా ప్రవేశము సాధనముగ జూపబడెననియు, దాసుగారు తెలిపిరి. నిరాకరణోద్యమమున కఖండవిజయము గలిగెననియు, అకాలీల సంరంభము తమకు నూతనోత్సాహమును గలిగించి స్వరాజ్యసిద్ధివిషయమై విశ్వాసము గలుగజేయుచున్నదనియు, దాసుగారు తెలిపి ఎంతకాలమో గాలేదు. ఇంతలోపుగ వాదభాకర్యాధిటుల దెలుపుట ఎంతవరకు భావ్యమో తనుగొనవచ్చును. శాసనసభాప్రవేశము ప్రజలలో చుత్సాహమునే పురికొల్పినో, ఆగ్రహమునే కలిగించినో, జెప్ప నక్కరలేదు. అన్నిరాష్ట్రములందును దాసుగారికి వ్యతిరేకభావమే ప్రబలినది. చిహ్నము నాయకులు ప్రతికూల భావమును తెలిపిరి. బెంగాలులో ప్రతికూలభావము వెల్లడియగుచున్నది. రోటక్ గ్రామమున జరిగిన పంజాబురాష్ట్రీయ సభలో నిట్టి యభిప్రాయమే దెలుపబడెను. పంజాబు రాష్ట్రీయ సభవారు శాసనసభా ప్రవేశమును నిరాకరించుచు తీర్మానించిరి. పంజాబు కిలాఫాత్ సమావేశమువారును శాసనసభా ప్రవేశమును నిరాకరించిరి. దాసు నెహ్రూగార్ల సూచనలను దేశము త్రొసివైచి, స్వధర్మమును నిర్వహించునని సమ్మదము.

కృత్రిమ వ్యవహారము

సిక్కుల యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ గురు ద్వారా బిల్లును సిద్ధించిన సర్ జాన్ మెయిన్ వార్డు గారు, అకాలీల అరెస్టు లిక ముందునుండియు నాగిపోవు ననియు, మహాంతుభూములను కౌలుకు బుచ్చుకొన్న సర్ గంగారాముగారు అకాలీలు కట్టెల గొట్టుకొనుట కంగీకరించిననియు, తమకు రక్షణ యవసరములేదని మహాంతుగారు తమకు దెలిపిననియు, పంజాబు శాసనసభలో జెప్పిరి. మరియొక రహస్యమునుగూడ వీరు వివరించిరి. ప్రస్తుత వ్యవహార మిరితిన పరిష్కారముగలుగు మంచిదని గంగారాముగారే సూచించిన ను, ప్రభుత్వమువారు గూడ ఈ సూచన నంగీకరించి, వారికి ప్రోత్సాహ మొసగిని, మెయిన్ వార్డుగారు బయట పెట్టిరి. భూస్వామి హక్కులు కౌలుదారునికిగూడ సంక్రమించును గద. కౌలుదారు డి హక్కును చలాయించకుండుటకు కారణమిది? మహాంతు గారు తన హక్కు నింత నిష్కర్షగ చెల్లించుకొనుటకు కట్టుబట్టి, తుదకు మెల్లగ నేలజారిపోయెను? గంగారాముగారిలో నేర్పాటుజేసికొని ఎంతకాల మయ్యెను? ఇంతకు పూర్వమే ఇట్టి వార్త యొకటి బయల్పడినను ప్రభుత్వమువారు తమ కాసాగ దెలియదనిరి. ప్రభుత్వము వారి ఏర్పాటు మొదటినుండియు జోక్యము కలుగజేసి

లేదా? లేకున్న వారి కీ ఏర్పాటు సంగతి ఎక్కువ దెలిసెను? గురుద్వారాపట్టము శాసనసభవారిచే నంగీకరింపబడువరకు వారేల యీ సంగతిని బయలుపరచబోయిరి? ఇట్టి సందియము లనేకములు జనింపకపోవు. సందర్భముల నన్నిటిని గమనించిన, ప్రభుత్వమువారు అకాలీల ధైర్యోత్సాహములతో డికోనబాలక, ఈయోర్పాటును వారే దెచ్చిపెట్టిననియు, పరువునష్టము లేకుండ బయల్పడుటకు వారి మార్గము నవలంబించినయు, స్పష్టము గాకబోదు. మహాంతుగారికి ప్రభుత్వమువారు మద్దతు జేసి, లనవసర కల్లోలమున రెడమీయకున్నచో, ఈ వ్యవహారము సామ్యము గ వరిష్కారమయ్యెడిదే. వేనకువేలమందిని కలుబాధలకు లోనుజేసి, తుదకు ప్రభుత్వమువారును మహాంతుగారును వెనుదగ్గిరి. ఈ వ్యవహారపు ధోరణిని కనిపెట్టినవారందరకును, ఇది కృత్రిమమనియు పంజాబుప్రభుత్వ సాంప్రదాయములకిది సరిపోవుచున్నదనియు, దోచెను. పాంచాళదేశగౌరవము నీరీతిన కాపాడుటకు, భగవంతుడవకాశముగలుగజేసియుండును. ఓష్యయరు గారి కాలములో పంజాబునకు గలిగిన యవమాన మీమారు తొలగిపోయినది. అధికారులు తమ యోటమిని ప్రకటించుచున్నారు. పంజాబు కిలాఫాత్ సమస్యలు వరిష్కారమగుచున్నవి. స్వరాజ్య సమస్యగూడ త్వలో వరిష్కారము గాకమానదు. ఇందుకు దేశము స్వతంత్రతే నమ్ముకొనవలయును. ధర్మమునే సాధనముగ గైకొనవలయును.

పార్లమెంటునభ : కన్సర్వేటివునక్షము

తలదినరీతినే, పార్లమెంటునభలో కన్సర్వేటివునక్షమువారు ప్రాబల్యముగాంచిరి. లాయడు జార్జి పక్షమువారి సహాయములేకనే, వీరు రాజ్యభారమును నిర్వహింపగల్గుదురు. కన్సర్వేటివునక్ష విజయమునకు కారణమొక్కటియేగలదు. తుర్కీ సమస్యవిషయమున లాయడుజార్జిగారు గావించిన కల్పిలు, ఆంగ్లప్రజలకు రోతబుట్టించినవి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు గలిగిన అపజయమునవలన, లాయడు జార్జిగారిని పెద్దజేయుట ఇకమిద మిగుల అపాయకరమని, వారికి దోచెను. అందుచే, లాయడుజార్జి గారెన్ని ఉపన్యాసములనిచ్చినను, ఎన్నిప్రగల్భముల బలికినను, వీనివలన మోసపోవువారెవరును లేరయిరి. చర్చిలోగారు పార్లమెంటు సభ్యత్వమునయినను సంచాదింప లేకబోవుటకు, వీరవలంబించి విదేశపథ తులే కారణములు. తలదిన సలంపుగ లేబరుపక్షము వారు ఎక్కువమంది ఎన్నికలలో విజయము గాంచిరి. ఇకముందు కన్సర్వేటివు లిబరలు పక్షములకు గాక, కన్సర్వేటివు లేబరుపక్షములకు పోరాటము జరుగుచుండును. ఈ పోరాటములో నెవరు విజయము గాంతురో చూడవలయును. కన్సర్వేటివు పక్షమునకు తాత్కాలిక సందర్భములవలన విజయము గలిగినను, వీరు కాలకాల మధికారమున నుండునని తోచదు. ఏలనన, వీరి పద్ధతులు జడత్వమునకు దారితీపును గాని, జాభివృద్ధి కనుకూలించవు. కదలక మెదలక యున్నచోటనే కూర్చుండుమనుట, నిరర్థకము. లేబరుసమస్యలు రానరాదు విషయ మగుచున్నవి. ఇండియా, ఈజిప్టు, మెసోపొటేమియా పాలెస్తీను, ఐరొండు దేశములలో పరిష్కరింప నలసిన కఠిన సమస్యలగూర్చి ఉపేక్షనహించుటకు శక్యులేను. త్వరలో వీనిని ప్రజాభిప్రాయమున కనుగొముగ వరిష్కరింపక దిగదు. అట్టికది లేబరు పక్షము ముందుకు వచ్చుట కవకాశము గలదు. బరుపక్షమువారు తమ ఎదురున్న మహాదవకాశము నెఱుగు నుపయోగించుకుండుచో చూడలయును.

రీ సెటిల్ మెంటు సూచనలు

పర్సెనెంటు సెటిల్ మెంటును ఈ రాజధాని యందు ప్రవేశ శిట్టవలయునని, మదరాసు శాసనసభ్యు లిదివరకు తీర్మానించియుండిరి. ఆ తీర్మానమును మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు పంపిరట. ఇంతవరకును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును దెలుపరయిరి. ఈ లోపుగ మదరాసు ప్రభుత్వమువారు రీ సెటిల్ మెంటు సూచనలను కొనసాగింప దలచిరి. పర్సెనెంటు సెటిల్ మెంటును గూర్చి శాసనము గావించువరకు, ఈసూచనల నమలులో బెట్టవలదని, రంగనాథంమొదలియారు గోరిరి. శాసనసభ్యులనే కులు ప్రతికూలముగ వోటుజేసి, ఈ తీర్మానమును నిరాకరించిరి. పర్సెనెంటు సెటిల్ మెంటును కోరినవారి సభ్యులే. రీ సెటిల్ మెంటు సూచనల నమలులో బెట్టట కంగీకరించుచున్నవారుచివరే. వీరి ప్రవర్తనము గాంచి, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు లోలోన నవ్వుకొనక మానరు.

గుంటూరు మండలము

గుంటూరు మండలమున కంతకును, క్రొత్త రివిన్యూ రికవరీ చట్టము వర్తింపజేయబడెను. పూర్వ టీపు పన్నులను త్వరితముగ వసూలుజేయుట కిది యొక సాధనము గాబోలు. ఇట్టి నిర్బంధములు కొనసాగకుండు ఏ శాసనసభ యడుపుడ గల్గునో ప్రతిష్ఠంభనవాదులు యోచించుట యుక్తము. నిర్బంధవిధానము కొనసాగుటకు, అధికారుల ఇచ్చయే జాలును.

మహాసూచుల అల్లరులు

దెరాఢ్ లో తిరిగి మహాసూచుల అల్లరులు గావించుచున్నార. దెరాఢ్ లో డ్యూను నొక ఎక్స్ ప్లొరే అక్టెట్ క మీష నరు ను, పోస్టాఫీసు ముపరింటెం డెం టుకు, నాయత్ తాస్టీబాను, కొందరు హిందూ నవా మ్మదీయులను, బుడీలగావించికొని పోయిరి. దెరా ఇస్కాల్ భాకట దక్షిణున నొక హైందవని బడిగా గొనిపోయిరి. హిందూ టంగిలో నెదుబడినైపోవు నైవలకును దొంగవను జరిగిన పోరాటములో నేనాయలలో చాలమంది నాతులైరి. మిలిటనోట్ల కాంతముగనే యున్నది. బాల్ గ్రాడ్ ఏజ్ సిలో కొందరు సాధువులను బడిలుగ గొని యేగిన పదవీ నిరాధారమని తెలియుచున్నది.

అలహాబాద్ మోటారుదోపిడి

అలహాబాద్, నవంబరు 16:—అలహాబాద్ బ్యాంకింగ్ మోటారు దోపిడి శేరముతో క్షింఛబడిన నలుగురు ప్రతివారులు హైద్రాబాద్ కి అటు చేరికొనగా, న్యాయమూర్తి పూర్వ గారు అటు గుర్తించి, క్రిడికోర్టు తీర్మానమున ప్రకటించిరి.

మూడవక్లాసు పెట్టెల వసతు లేర్పాటులు

బొంబాయి, నవంబరు 16:—బి.కె.టి. పి. రైల్వే ప్రకటన మిట్టు తెలుపుచున్నది:—టటుంబనకు: ముగా ప్రయాణముజేయు భారతీయు లిపున చాల యిబ్బందులు కలుచున్నాడు. ఇకదులతోబాటు గూర్చునియో, లేక అడవారిని ప్రత్యేకశ్రుత్రీబండ్లలో విడిచియో ప్రయాణింపట కిబ్బంది కలయున్నది. అందుక బదిలీ: ప్రయాణికులకు సరిపోవు చిన్న చిన్నబుడ్లకు తమకుచేసుకున్నది. ఈబండ్లతో నున్న స్థా:ములన్నిటి టిక్కెట్లను కొనువా రబండిని పూర్తిగా ఆక్రమించుకొనవచ్చును.

శాంతినికేతమునకు గొప్పదానము

తిరువెండ్రు, నవంబరు 15:—కొలనకు పోవుచు మార్గము కర్కలే మోస్తై వరకు కెమికల్ మిల్లు అధికారి శ్రీయ్యక వి.ఆర్. రామానజుగారి యింటిలో ఉదవార మారగించిరి. శ్రీరామానజుగారు రెండువందల సంపుటముల శాస్త్రగ్రంథములును, సహాయక పరిశోధకాలయాయుల కల నిన పరిగ్రహములు శాంతి నికేతమునకు దానముజేసిరి.

గిల్బర్టుగారికి బంగారుగడియారము బహూకరించి

అలహాబాదు, నవంబరు 17:—నవ. పోస్ట్ టు డెట్ల గారు అలహాబాదును తిరిగింబోయినపుడు, గిల్బర్టు అండ్ సన్స్ కంపెనీ అధికారి సి.బి.బి.గారి యొక బంగారుగడియారము బహూకరింపబడినది. అలహాబాదు బ్యాంకింగ్ మోటారు దోపిడి బండిపోటుబాదుల తిరిగి పట్టుటయందు గిల్బర్టు గారు చాల సహాయపడియుండిరి.

విదేశ వార్తలు

బ్రిటిషు ఎన్నికలు

కాకానర్యేటిపు విజయము

లీస్టు, అక్టోబరు 16:—క్రొత్త పార్లమెంటు లో బోన్స్లాగారి బలమే చాల ఎక్కువగా చేరగానని.

హౌడ్స్ ఫోర్ గారు మూలభవము మీద వస్తువేయవలయునని వాదించుచు అయిన ఓడిపోయిరి.

ఎన్నికలయములో చర్చిలుగాడి శత్రుచికిత్స చేయవలసివచ్చెను. కొన్నిసభలయందు మాత్రమే కష్టము మీద నుపసంధిచిరి, కాని ఓడిపోయెను.

హౌయిన ఎన్నికలలో ఓడిపోయిన సర్. బాక్ నై మకా గారు మరల ఈ ఎన్నికలయందు విజయములైరి. ఈయన ఇండి పెండెంటు లిబరలు నాయకులలో నొకరు.

క్రీలలో ఇద్దరు మాత్రమే, అప్పరుగతి, విల్లింగ్డన్ గారు పార్లమెంటులో స్థానములను గడించెరి.

కాకానర్యేటిపులు	825
లాయ్డ్ బార్ని లిబరలు	48
అస్క్విత్తు లిబరలు	55
కార్మికులు	180
ఇండి పెండెంటులు	18

అండర్లెండ్ కాకానర్యేటిపులు 79 ఓట్లు ఎక్కువ వచ్చినవి. మండ్రెగ్లప్రమంతు లండరను మరల విజయములైరియే జైతృవచ్చును.

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు తమ స్థానములను కోల్పోయిరి:—

సర్ అర్థర్ ఫ్రీక్లెన్, బోస్కాన్, వాట్సన్ చర్చిలు, సర్ బోగాల్బు డెక్లిక్, హెన్రీక్ కల్లాక్, మాంటేనూ ఓస్టాన్ నెట్టు గారు.

ఇతర ఫలితములు.

అండర్, నవంబరు 16:—కేటి వర్ధాన్యము 1 గంటకు.

కాకానర్యేటిపులు	188
కేమన్ లిబరలు	27
లిబరలు	27
కార్మికులు	74
ఇండి పెండెంటులు	8

క్లెంట్ గారు హౌడ్స్ ఫోర్ గారిని ఓడించిరి.

మెర్సెట్ గారు	19974
బాడ్లెట్ న్యూ (కార్మి)	11490
విలయూక్ (లిబరల్)	678

క్యాబ్రిట్టి ఓశ్వవిద్యాలయము

అండర్, నవంబరు 16:—

రాలిక్ ఫోర్ (కే)	4192
బల్లరు (ఇండి)	8458
బోర్లి (కే)	1018

హౌయిన, లెస్లి పెంటు కార్మికులు ప్రేమెస్, కస్తాక్ రాబర్టు గీ, బర్నెట్టు స్మిత్తులు గారు ఓడిపోయిరి.

నకలారవనకర్త అమెస్టాకు గారు ఓడిపోయిరి. వ్యక్తిను గారుకుడ పరాజయమును గొంటిరి.

ఉదయము 1-30 గంటలకు

కాకానర్యేటిపులు	166
నే. లిబరలు	18
లి.రలు	20
కార్మికులు	45
ఇండి పెండెంటులు	4

ఉదయము రెండుగంటలకు

కాకానర్యేటిపులు	141
కార్మికులు	55
లిబరలు	22
నే. లిబరలు	19
ఇండి పెండెంటులు	5

ఉదయము 2-30

కాకానర్యేటిపులు	147
నే. లిబరలు	19
లిబరలు	23

కార్మికులు	29
ఇండి పెండెంటులు	6
ఉదయము 3 గంటలు	

కాకానర్యేటిపులు	182
నే. లిబరలు	20
లిబరలు	23
కార్మికులు	63
ఇండి పెండెంటులు	6

పార్టీ లాభములు

కాకానర్యేటిపులు	7
నే. లిబరలు	2
లిబరలు	11
కార్మికులు	84

ఇంతవరకు కార్మికులు 89, స్థానములను, కాకానర్యేటిపులు 12, లిబరలు 18 కేమన్ లిబరలు, 2 ను సంపాదించిరి.

ఫలితములు

సాయం కాలము 2 గంటలు

కాకానర్యేటిపులు	230
కార్మికులు	88
లిబరలు	30
నే. లిబరలు	27
ఇండి పెండెంటులు	8

సాయం కాలము 3 గంటలు

కాకానర్యేటిపులు	287
కార్మికులు	98
లిబరలు	23
కార్మికులు	89
ఇండి పెండెంటులు	10

సాయం కాలము 4 గంటలు

కాకానర్యేటిపులు	305
నే. లిబరలు	39
లిబరలు	48
కార్మికులు	115
ఇండి పెండెంటులు	11

సాయం కాలము 5 గంటలు

కాకానర్యేటిపులు	827
లిబరలు	58
కార్మికులు	122
నే. లిబరలు	40
ప్రెసిలెండెంటులు	18

రాత్రి 7 గంటలు

కాకానర్యేటిపులు	840
లిబరలు	79
కార్మికులు	120
నే. లిబరలు	43
ఇండి పెండెంటులు	15

రాత్రి 8 గంటలు

కాకానర్యేటిపులు	842
కార్మికులు	140
లిబరలు	59
నే. లిబరలు	45
ఇండి పెండెంటులు	15

అండర్ నవం 16 ఉదయము 4 గంటలు:—

కాకానర్యేటిపులు	158
కార్మికులు	86
లిబరలు	25
నే. లిబరలు	22
ఇతరులు	8

కే.టి. జె. బెన్నెట్టు గారు మరల ఎన్నికొనబడిరి.

కార్మిక విజయములు

కేమన్ లిబరలు మటునుగా మారుచున్నారు. కాకానర్యేటిపులు అకాభంగు లగుచున్నారు. క్రొత్త పార్లమెంటును కూడ దీయగలవని స్పాట్టాంతులో నున్న కాకానర్యేటిపు లిట్టలమకనుచున్నారు.

అంగ్ల విశ్వవిద్యాలయములు

ఫిమర్, కన్యేగార్లు తమస్థానములను గెలుపెట్టుకొనిరి.

స్ట్రాక్ లి బార్న్స్, ఆరంభు నీగరు, వల్మరు, లార్డు హ్యూస్ సిలుగార్లు మరల ఎన్నికొనబడిరి. చాంబర్లెంగారు విజయములైరి.

పత్రికా వ్యాఖ్యలు

టైముస్

అండర్, నవంబరు 17:—ఉదయము 12/25 క్రొత్త పార్లమెంటు వారికి తగినంత శక్తి కల్పించును ఎక్కువమంది శక్తియు సంప్రాప్తమైరి. దానివలన ఎక్కువ తృప్తి కలుగును. కేమన్ లిబరలు నిర్మాణ సమర్థతను మిమతో వీరు స్వస్వాతంత్ర్యముగ పని చేసిరి. వీరివుడు ఓడిపోయిరి.

పార్లమెంటులో ఇప్పుడు ఎదిరించుటకు కార్మికులకే కలముగలదు. కార్మికుల యభిప్రాయములకముగ దేశము చాలవరకు లాభమును గొందును.

డెయిలీ మెయిలు

క్రొత్త పార్లమెంటును బాడ బోన్స్లాగాడు ప్రజల భావములను గరిగా కనిపెట్టెను అన్నది. దీనిబట్టియే గాబోలు కాంతిచేహర్షదనరి. ఓటల నియోజక వర్గమువారు పంపాలకుల విధానమును కష్టముతో భరించుచున్నారు. బోన్స్లాగారి విజయముచే వర్తమా మరల విజృంభింపవచ్చును. ప్రపంచగం దం తటను వర్తమా స్థిరము గ వీర్వడుగాకయని యనుకొనుచున్నారు.

చర్చిలుగారి యవస్థ

చర్చిలుగారు తమకు ఆక లేదని తెలిసినపుడు పాశము విశ్రాంతి లేక రోజుమందెను. మాడ చాలబాటి అయినది. ఎన్నిక ఫలితములు తెలియనే ఆయన యుపన్యాస వేదికయందు ఎక్కినేలేదు. ఏడుపుట కారంభించెను. ఈయన పరాజయము వలన గొప్పపంచలము గల్గెను.

హాస్టో, దండీలలో, కార్మికులకు గల్గిన విజయమును ఇదివరలో ఎవరికి ఎన్నయు కలగలేదు.

లాయ్డ్ బార్ని కార్మికులు క్రొత్త పార్లమెంటులో చాల శక్తియు. దీనిబట్టి వీరలము యాపుయాయున్న దనటకు దృష్టుతరము. కాకానర్యేటిపు విజయము కలగవలసిగిగాదు. ఏదో కాలవిశేషముచే గల్గినది.

కార్మిక విజయము

అండర్, నవంబరు 16:—సాయం కాలము 4-40 సాయంత్రము 2-30 గంటలకు 98 కార్మికులు విజయములైరి. ఇందు లో 31 యూనియన్ అసభ్యులు, 11 గనులయందు పనిచేయు వారు, 20 కూలి చేసేవారు ప్రభువువారు వీరు వడ్డూ, బెర్లి రము పనిచేయువారలు. కార్మిక నాయకులు:—అర్థర్ పానెక్, బీ, బ్రిటిలిన్, డి. ఆర్. బట్లెన్, లెస్లి స్మిత్, కెయిర్ హార్డి సోవరుకు. కల్లెట్ వాలాగారు పార్మికులకు ఆ గ్లయూడిని పరిశీలనమైరి విదుగురు పిల్లలు. ఈయన గుస్తా స ఘుమనకు జేరినవాడు.

కాకానర్యేటిపును ఖాళీచేయుట

అండర్, నవంబరు 17:—రాత్రి 21-25. కాకానర్యేటిపు నోపిలునుండి వార్డుమెన్ గారు రిల్లు రంతి సంపుచున్నారు:—మిత్రమండలి కాకానర్యేటిపును ఖాళీచేయ వని చెప్పిన లేఖకు తురుపులు ప్రభుత్వ మిచ్చుచు తురుపులు మునుపటికోర్కెలనే మరల శ్రద్ధించిరి. బాటియవారు:—కేమన్ లిబరలు-యధవిరామమును మన్నించునంతవరకు కాకానర్యేటిపు నోపిలు శక్తివహరములలో తాము జోక్యము కలుజేయక నీయ వనిరి.

లాసేన గూర్చి కాకానర్యేటిపును క్రొత్త పార్లమెంటు వారి పని లేఖచే మల్లనను, మండ్రెలను అంగ్లరావారు విచారించుటకు నిశ్చయించిరి. ఈతీర్మానము ప్రకారము మల్లనగారిని తమవశము జేయవలెనని అంగ్లరావారు భారవచ్చును.

2.0, తురుపు సాంఘిక వాదలను - కమ్యూనిస్టులు అంగ్లరాలో అరెస్టుచేయుటకు బోలెసినిరులు చాల కోవ మతో నున్నారని మాస్కోనుండి డెయిలీ మెయిలుకు తెలిపిరి. తెలిపజేయుచున్నాడు. అరెస్టుచేయబడినవారిలో 20 మంది రాజనీహి నేరము క్రింద దోషులుగ జేయబడిరి.

ఇటలీ క్రొత్తమంత్రి ముస్సోలినిగారు మీరు నేను పెట్టుకొంటుంటున్నామని చెబుచున్నాడే. లేనిపో మిమ్ముల సంకీర్ణి పెడతగడల గల్గె మెంటు లేదండగానే పనిజేసిన ననియు నాడె

అవసరమే లేదనిరి తెలియుచున్నది.

నులూను పరారియగుట మాట్లాడుకోవుట

కాకాప్రాంతంపేలు, నవంబరు 17:-మలయా
యుద్ధనాకమీద నులూనుగారు శరణుజొచ్చి మా
ట్లాడుకోయిరి.

సామివ్య ప్రాచ్యసహస్య

శుభ సూచనలు

అందజ్, నవంబరు 16:-రేపు మధ్యాహ్నము కర్ణా
ప్రభుత్వ ప్యారినుక తప్పకు బయలుదేరెదరు. అచటనుండి లాసేను
సభ కేగెదరు.

మిత్రమండలి అందజను ఒకేవిధానమున చేసి కొని
యూగాని కర్ణా ప్రభుత్వ లాసేనుసభకు పోవుట తటస్థించ
దనుచున్నారు. దీనినిబట్టి ఏదో విధానమును మిత్రమండలి చేసి
కొనిన అనుకొనుచున్నారు.

కర్ణాప్రభు మంత్రిన లేపుత కృత్రిమ మగు సమాధానము
జేసెదరు.

బ్రిటిషువారి కోర్కెలు

పామిన్యప్రాచ్యవిషయమై బ్రిటిషువారి టిట్లు కొరు
చున్నారు.

రిషియాలో పరిస్థితి లింగను అస్థియుగ నుండుటచే
రైతుప్రజలకు నాకామింపుకొనుటలే జలసంధిచూడ నైతిక
అక్రమణ గావలయును.

జలసంధి ప్రజలకు మట్టుపట్టుతన మైత్యములను లొల
గించవలయును. దీనిని ఏర్పాటుజేయు అధికారము ముందు నిశ్చ
యింపబడును. అట్లే మాట్లాడుమును అంగీకరింపవలెను. రైల్వే
పరిపాలనముకొరతినయిందనలేదు. మిత్రమండలి లాభములను టిట్
వాడి ప్రాతినిధ్యమునీయవలెను. విదేశీయులకు సమాన అర్హివిధా
నమును తురమ్మ విదేశాంగ విచారణ సుఖమునా దుండవలయు
ననే అంగీకరించి రైల్వే ప్రకటనసంఖ్యలను కాపాడుటకు తు
రుమ్మరత్తుకభటులతో యురాలియను ఉద్యోగులు బంధనలేను.

ఈ విషయము లన్నిటిని కర్ణా ప్రభుత్వ పాయింకేరు
గాడ్ల కనివారము పూర్తి చర్యించెదరు. అవసర మగుచో పశు
బలము నైసన ప్రయోగించి సుధివరకులను అమలులో బెట్టు
నటుల చేయవలసినకేసా యని గూడ మిత్రమండలి నిశ్చయ
మును తేల్చెదరు.

అదివారముగాని సోమవారముగాని కర్ణా, పాయింకేరు,
మొస్సలిసిగాడ్ల కలిసికొనెదరు.

పాయింకేరు ఇన్స్పెక్టరు పామిన్య సుభాషణము తృప్తి
కరముగనే యున్నదని తెలియుచున్నది.

హెర్బర్ట్ గారు జర్నల్ మంత్రికూటము చేర్చునెదరు.

హెర్బర్ట్ గారు చురింతి దీక్షకాగా గూడ ఇ-లీమర్షింగ
నియమింపబడిరి.

ఇన్స్పెక్టరు పామిన్య గూడ పోయెక రహకొను
చున్నారు.

లై సెన్సు లేకుండ ఆయుధములను కొత్తనును
గొనివచ్చుట.

కరాచీవరమున ప్రెసెంటివ్ ఆఫీసరుగా నున్న సి. డి.
విండ్లెగారు లై సెన్సు లేకుండ కి బెన్సుల కెక్కువముగా కొ
త్తనును దొంగతనముగా గొనివచ్చినందులకై నైకర్ స్టీమర్
నకుండు రెజిస్ట్రేషన్ కోటూమేకరినవై కేసుచేసిరి. ముద్దాయి శే
రము నొప్పకొని వైద్యమునిమిత్రమై ఆట్యున్నందుండి కొనిర
చ్చుచుంటిని చెప్పగా నరసికి మాడు తెలకరికెత్తు విధింపబ
డెను. లై సెన్సు లేకుండ ఆయుధములను దిగుమతి చేసినందుల
కై 4 గురు స్టీమరుద్యోగులకు నై రోషియులకులయొక 1500
రూపాలు జరిమానా విధింపబడెను.

స్థానికవార్తలు

సుగుణవిలాస సభ:-ఈసభవారు శేపు 19 వ
తేది ఆదివారము పాయలకర్తము 5 30 గంటలకు కర్ణా కృష్ణమా
తాద్యులవారి స్మారకచిహ్నానికి సహాయమునకు ప్రహ్లాదనాట
మును తెలుగున ప్రవర్తించెదరు.

గార్డియన్ డైరీ:-గార్డియను ప్రెస్సువారు ప్రచు
రించిన 1928 వ సంవత్సరపు డైరీ వారు ప్రతియేటను ప్రచురిం
చెడి డైరీలవలెనే అవసరమై విషయములను బెలుపుచు పా
గుగ నున్నది. ఈజాకొకపుట కంటుననుండి తిథివారముగ్రాదు
లను గలిగియున్నది. గార్డియను ప్రెస్సు, మద్రాసు.

ఆర్య వై శ్య ఆయుర్వేద ఉచితబాలవైద్య
శాల:-ఈవైద్యశాలమ్యానేజరుయిట్లు వాయుచున్నాడు.
ఈ ఆనుపత్రి యిపుడు పరకు వాకంబాని ముత్తు మొద
లిపిది మొ 21 గృహమునకు మార్పబడినది.

ఈ ఆనుపత్రిలో 1921 అక్టోబరువరకు 8629 మంది
పిల్లలును, 1922 అక్టోబరువరకు 11790 మంది పిల్లలును చికిత్స
జేయబడిరి.

ఈ వైద్యశాలలో స్వర్ణమూర్తి అను వైద్యురాలు ఉండు
టవలన స్త్రీలు తమ పిల్లలను చికిత్సకు తీసికొని రావచ్చును.

మద్రాసు శాసనసభ

రీసెటిల్మెంటు ఏర్పాటులు

రంగనాథం మొదలిగా రీసెటిల్మెంటు ఏర్పాటును నిరాకరింపబడుట

ఫలహారాంతరము కాననసభ్యులు సమావేశమై రంగనా
థం మొదలిగా రీసెటిల్మెంటు చర్య ప్రారంభించిరి

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు రీసెటిల్మెంటు బలపర
చుచు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పర్మనెంటు సెటిల్మెంటు
విషయమై ఉత్తరపు లింకను పంపలే దని ప్రభుత్వసభ్యుడు
చెప్పిన సమాధానము తృప్తికరముగ తేదనియు, కాననసభ్యుల
పూర్వపుచర్యకు విరుద్ధము గాకుండ యారీసెటిల్మెంటు నామో
దింపవలయునని చెప్పిరి.

కాననసభ్యులందు ఆమోదింపబడు చట్టముల ననుసరించి
పన్నులు విధించవల యు ననియు అట్లు కాక ఇన్వెన్య
వచ్చినట్లు పన్నులను విధించుట ధర్మము కాదనియు కేశంక
రంపిల్లెగారు చెప్పిరి.

గర్భాల్లను టూడ్ హంటుగు గారు రీసెటిల్మెంటు ఆక్షేపిం
చుచు ప్రభుత్వమువారిచర్యకు సమర్థించిరి. ఈరీసెటిల్మెంటు ఆ
మోదింపబడిన ప్రభుత్వము వారికి 25 లక్షలరూపాయల సప్తము
కలుగుననియు చెప్పిరి.

డాక్టరు మున్నరాయను గారు రీసెటిల్మెంటు ప్రతిఘటిం
చుచు ప్రభుత్వమువారు ద్రవ్యము లేక కష్టపడుచుండ ఇట్టి రీ
సెటిల్మెంటు నామోదింపబడు యుక్తము కాదని చెప్పిరి.

రంగనాథం మొదలిగారు చర్యకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు
ప్రభుత్వమువారు తాము వెనుక ప్రకటించిన అభి ప్రాయములకు
తృటిలేక మాత్ర ప్రకటించుచున్నారని చెప్పిరి.

గా. సర్ హబిబుల్లాగారు రీసెటిల్మెంటు ఏర్పాటులను
గమకించుచు ప్రస్తుతపు ఆర్థికపరిస్థితుల ననుసరించి ఇట్టి రీసె
టిల్మెంటు నామోదింపబడు ఎంతమాత్రము యుక్తము కాదని చెప్పిరి.

రీసెటిల్మెంటు నిరాకరింపబడుట

రీసెటిల్మెంటు సమ్యక్తులు పుచ్చుకొనడెను. 16 వంద
అనుకూలముగను 41 రు ప్రతికూలముగను సమ్యక్తుల నొసగిరి.
రీసెటిల్మెంటు వీగిపోయెను.

సైనికులకు సహాయముచేయుట

యూద్ధమునందు పాలుగై కొనిన సైనికులకును ఇతరుల
కును ప్రభుత్వమువారు ఉద్యోగములు గాని లేక కర్షకసాయ
ము చేసికొనుటకు కొంతభూమిగాని ఇయ్యవలయునని యం. సి.
కాబాగా రొకరీసెటిల్మెంటు ముఖపాడించిరి. వందనంగాన రీసెటిల్
మెంటు బలపరచిరి. ఇట్లు యూద్ధమునుండి తిరిగి వచ్చినవారు గ్రా
మోద్యోగమైన వారి వాటా లు ప్రాముఖ్యత
నియ్యవలయు నని సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు రీసెటిల్మెంటును
సవరించిరి. సవరణను రాజాగారు అంగీకరించిరి.

గా. నాపుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యీ విషయ
మై ప్రభుత్వమువారు తమకక్షికొలది. పాటుగడుచున్నారని
యూ ఈ విషయమై జిల్లా ఉద్యోగులకుకూడ తగు ఉత్తరపు
లియ్యబడెననియు, అయినను యూద్ధము నుండి తిరిగి వచ్చిన కి
కల మందికి ఉద్యోగములుగాని భూములు గాని ఇచ్చుట సా
ధ్యము కాదనియు, చెప్పిరి. ఇంతవ కు ప్రభుత్వమువారు యూద్ధ
మునుండి తిరిగి వచ్చినవారి కిచ్చిన ఉద్యోగములు భూముల వి
వరమును కూడ గా. నాపుగారు తెలిపిరి.

రీసెటిల్మెంటు బలపరచుచు అరుమై నాథంపిల్లెవైద్యశాలనా
యరు రామలింగాడెడి గార్లు మాట్లాడిరి.

రీసెటిల్మెంటు నామోదింపబడు నందెనుమాకు శెట్టిగారు
యూద్ధసమయమునందు యూద్ధమునకు వెళ్లినవారందరకు మంచి
జీతము లియ్యబడెననియు వాంతుడెట్లు కొంతభూము నేరించు
చుండి నియు, వారు కష్టములపాలకుచున్నారని చెప్పట అతిశ
యోక్తి ననియు, వారు కాంతిసమ కుములందు కూడ యూద్ధపరు
యములందు పొందుచున్న పాచ్చు జీతములే కావలయునని
కొరుచున్నారనియు చెప్పిరి.

నందెనుమాకు శెట్టిగారి వాదమును ఖండించుచు రాజాగా
రు ప్రభుత్వమువారివిషయమై గాలించుచున్న ప్రయత్నముల
ను ప్రశంసించి ఈవిషయమై ఇంకను అధికమగు కర్షక వహించవ
య్యనని జిల్లా అధికారులకు ప్రభుత్వమువారు త్రవపు లివ్వ వల
యునని రాజాగారు చెప్పిరి మ రీసెటిల్మెంటు నుపసంహరించు
కొనిరి.

అంతటిలో సభ ఆపుదల చేసవలడెను.

కాననసభ మరల డిసెంబరు నెల 18 వతేది సమావేశ
మగును.

ఆగమనము

శేసరిహించు స్టీమరులో సర్ యే. ఆర్. ఆంధర్వన్, వై
కాంబెన్ అల్లి మెరా, కల్లకలా మహారాజాను యువరాజాను,
రావికాన్ ప్రభిణి, రైట్ ఆనరబిల్ కాంబెన్ రాబర్టు
నాట్సన్ స్మిత్ సర్, సర్ జాన్ మ్రాక్టర్న గారును వారి నతియు
నరుదెంచిరి.

బాడుగకు లేక అమృతమునకు

మద్రాసు, తిరుళ్ళి క్కేణి, వెంకటాచలచెట్టి వీధిలో
నంబు 1వ నెంబరుమేడ, శేబ (తిరుళ్ళి క్కేణి సంగీతసభ
ఉండు భవనము) బాడుగకు యియ్యబడును, లేక అమృతమును.
వ్యాపారమునకు వకతియైన భవనము. ఈదిగువ విలాసమువారికి
వాసిన వివరములు తెలియగలదు.

డబ్ల్యూ. లలిత్ ప్రసాద్,

నెం 1 వెంకటాచలచెట్టివీధి, తిరుళ్ళి క్కేణి, మద్రాసు.

స్థిత్ కం వెనీ వారి సుప్రసిద్ధమైన కార్టెల్ ప్రత్యేక పు

సి. వి. క్యూ - టుమపు బిళ్ళలు, నెరవల్లో టానిక్ మొదలైనవి

ఈక్రింది వారివద్ద దొరకుచున్నవి.

మెస్సర్సు మంగళదాసు ఫర్మాసీ	-	పునుచ్చేరి
సలేశన్ అండు కంపెనీ	-	కోయంబత్తూరు.
మీనన్ అండు కంపెనీ	-	తిరుచ్చూరు.
యు. హేయర్సు అండ్ సన్	-	కాకినాడ.
హాజీ యిస్మాలు సేట్	-	చాంపియన్ దీపు
ఆర్. ఎ. సత్తార్ అండ్ కంపెనీ.	-	పూరుగాం
యు. బి. దత్తు కంపెనీ	-	కాలికట్

W. E. Smith & Co., Ltd Mount Road Madras.

వర్తక విషయములు

మద్రాసు - మార్కెట్టు.

మార్కెటు.

బొంబాయి గాడిత మార్కెటు	15 13/16 పెన్నీలు
బొంబాయి డిమాండు డ్రాఫ్టులు	15 27/32 పెన్నీలు
బెంగళు డిమాండు డ్రాఫ్టులు	15 15/25 పెన్నీలు
బొంబాయి గాడిత రేటు	15 15/16 పెన్నీలు
మద్రాసు సెలబరేషన్ డ్రాఫ్టులు	16 8/22 పెన్నీలు

కలకత్తా మార్కెట్టు

మార్కెటు

కలకత్తా నవంబరు 17 శుక్రవారము

బొంబాయి మార్కెటు	1 పి. 8. 3/7 పె
డిమాండు బిల్లులు	1 పి. 2. 29/32 పె

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలు

6 0/0 ఋణపత్రములు 1926	రూ. 100/1
6 0/0 ఋణపత్రములు 1927	రూ. 100/2
6 0/0 " 1930	రూ. 100/4
6 0/0 " 1932	రూ. 100/0
6 0/0 రూ. పి. బాండులు 1926/41	రూ. 98/6

బొంబాయి - మార్కెట్టు.

బొంబాయి, నవంబరు 17 శుక్రవారము

ఇంగ్లీషు బార్ గోల్డు.	రూ. 26/1
లండన్ బార్ గోల్డు.	రూ. 25/14
డిమాండు బిల్లులు.	రూ. 26/5/6
(జనరల్) ట్రిక్లెన్ టెండ్రి.	రూ. 26/6
కలకత్తా బార్ గోల్డు.	రూ. 25/2
డిమాండు బిల్లులు.	రూ. 26/0
జనరల్ ట్రిక్లెన్ టెండ్రి.	రూ. 24/14

మార్కెటు.

బొంబాయి మార్కెటు	1 పి. 8. 28/32 పె
డిమాండు బిల్లులు	1 పి. 8. 3/4 పె
బి. సి. టి	1 పి. 8. 11/16 పె
బి. సి. టి	1 పి. 8. 28/32 పె

చెన్నై పురి బజారుధరలు

నవంబరు 18-వ తేదీ శనివారము

(1) ధాన్యములు

బెంగాలు బా 1-3 రు 47-0-0 బెంగాలు 56-0-0 40-0-0

బెంగాలు బా 1-3	రు 47-0-0	బెంగాలు 56-0-0	40-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 47-0-0	బెంగాలు 56-0-0	40-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 47-0-0	బెంగాలు 56-0-0	40-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 47-0-0	బెంగాలు 56-0-0	40-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 47-0-0	బెంగాలు 56-0-0	40-0-0

(2) వస్త్ర ధాన్యములు

బెంగాలు బా 1-3	రు 12-8-0	14-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 12-8-0	14-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 12-8-0	14-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 12-8-0	14-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 12-8-0	14-0-0

(3) నూనె వస్తువులు

బెంగాలు బా 1-3	రు 150-0-0	155-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 150-0-0	155-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 150-0-0	155-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 150-0-0	155-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 150-0-0	155-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

బెంగాలు బా 1-3	రు 155-0-0	155-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 155-0-0	155-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 155-0-0	155-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 155-0-0	155-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 155-0-0	155-0-0

బెంగాలు బా 1-3	రు 48-0-0	49-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 48-0-0	49-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 48-0-0	49-0-0

(5) ఇనుము

బెంగాలు బా 1-3	రు 26-0-0	27-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 26-0-0	27-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 26-0-0	27-0-0

(6) లోహములు

బెంగాలు బా 1-3	రు 85-0-0	86-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 85-0-0	86-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 85-0-0	86-0-0

(7) రంగులు

బెంగాలు బా 1-3	రు 90-0-0	90-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 90-0-0	90-0-0
బెంగాలు బా 1-3	రు 90-0-0	90-0-0

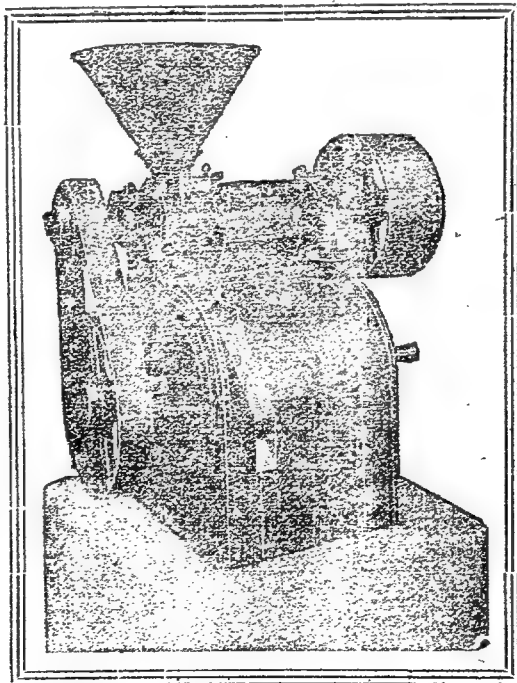
శ్రీ ఆత్మార్థి లక్ష్మీ నృసింహ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింపబడిన యాదర్శింధములు మాదర్శింధములు. వాటి కాపీ లైటు కాని గ్రంథము లన్నియు సిద్ధపరచితిమి. వలయువారు ఆకావీటితో వ్రాసిన కాటలాగు ఒడయగలరు ప్రతిదీక్షాదుడు వుండుకొనవలసిన గ్రంథములు చీరుకుర్తి సర్వకరి యను యువశిష్యునిచే రచించబడిన "భక్తిరసామృతము" కూడ ముద్ర దొంకును.

వైశ్యభక్తి ప్రకాశిక	రు 3-0-0
భక్తిరసామృతము	రు 1-0-0
వైశ్యమెళిశము రెండుభాగములు	రు 2-8-0
రెండుభాగములు ఒకే పర్యాయము తె	రు 4-8-0

చీమకుర్తి బసవయ్య, గుంటూరు.

మాస్సీ వారి మొదటి రకం

ధాన్యము ను చియ్యుమంచేసి, నునావు చేయు యంత్రము

స్టా కు ను ం డి
యి వ్వ బ డు ను
ధర 1-కి ర్వు 650

ఇంగ్లీషు రకములలో
శ్రేష్ఠ మైనది
ధర 1-కి ర్వు 650

TELEPHONE 1085.

Telegraphic Address:
MASSEY, MADRAS.

విడి భాగములు

అన్ని యు మార్చ త గి న వి - అన్ని యు స్టా కు ను ం డి ఇ వ్వ బ డు ను
అమెరికన్ మెషినులకు సరిగానుండును. సగమువెల మాత్రమే

సోల్ మ్యాచ్యూరైజర్లు:

MASSEY & Co., LTD., Engineers, post Box 554 MADRAS.

దుందుభినామ సం||రం కార్తిక బహుళ|| ౩౦, శనివారము

చలివిడుగు
(బరసరాజు అప్పారావుగారు)

ప్రళయాంతాభీలనభో
దళన ఫెళఫెళారవముల
జలిపిడుగా గరింపకు
నిలిచి నాదు మనవి వినుము!

బుగారపుబొమ్మ నాదు
మంగళప్రదమ్మ యెంటి
రుద్రభూమి గటికనేల
నిద్రించెడు నెడలుముఱచి.

*** **

చూపబోకు మచట నీప్ర
తాప మెల్ల పిడుగా! నా
కన్నితల్లి యడలి లేచి
కక్కటిల్లి యేడ్వగలదు!

కడుపుమంట గనలి పొక్కు
కన్నతల్లి నైన నాదు
పలువరితమాటలకును
నలక బూనకయ్య మదిని!!

ప్రణయగానము
టి. రాఘవేంద్రరావు గారు

పొన్న పుష్పాదీశాని మధ్యుంకరము
నిప్పుపూదేలో బప్పుబెల్లములు
క్రొక్కలు మెఱుంగులో గునకంపుపాటు
మందమాటలలో మాయమౌత్యము
నెలయేటిపాటలో బిజుగుఱెను
నెవలికన్నులలోనే నేడడుగుడు
భారతీదేవి నీ ప్రణయగృహంబు

గగళంబు మంటలో నిలకండేపి
శతపాతములలో బంచమధరము
చెంగునిపీరిపై జరిపెల్లెముక
సింగంపుబొమ్మలలో కెల్లునంపంగి
జలిలిలిసన్నీటల కెక్కునీ పేలు
మొగ్గతిర్రామడుతులలో మొగ్గులుగడ్డి
తేనెనానెలలోన దెరపాటానీటు
భారతీదేవి నీ ప్రణయగృహంబు

శక్రిచామలలోని జంపెతాళమును
మొగ్గుబట్టిగాఢ ముద్దుగొన్నాడ
పిన్నతమ్మలలో పిల్లికన్నులను
నగ్గుగానగాఢ యూదకేర్పిని
అళిగిలములలోని యావులింతలకు
చిట్టికప్పులకాఢ చిటుక వేసితిని
సావేరితోడనే చాలా ద్రానితిని
భాంతిదేవి నీ ప్రణయగృహంబు

బంగారుజుతారు పానకంబును
మిఠాయిపాడికొండ నుంచించితిని
చాలచంద్రునికాంతి పాయనంబును
నేలపాడి కొండ హెచ్చుచేసితిని

నందూరి గుండమంత్రి
(కోన వేంకటరాయశర్మ గారు)

స్థల నిర్ణయము
ఇతడు బాట్లపాటాకా, కందుకూరి నాడవ్వయ్య
కాశిక గోత్రమువాడు. వెలవాటి రాజగు రాజేంద్రవోధుని
మృతి. ఈ గుండమ్మమర్రికి మనంబు యనుకవి కేయూర
బాహుదక్షిణము వ్రాసి యుండి యున్నాడు. చెన్నపురి కాసన
సభ్యులు, కీర్తికేమలములగు శ్రీరాజా, శాస్త్రులూరి వేం
కటప్పయ్యారావు పంతులుగారు (బోలకూరు జమీందారు) కే
యూరబాహు చరిత్రమునకుఁ దీక్షణాయము గృతిపతి నివా
సము కృష్ణానందలమూరి ద.దుపురము గావూరు గృతికర్త
యొక దత్తాత్రేయమునందలి వాడే యనుట కప్పుడు మన (వాసి
యూర్నారు. ఇప్పటి గుంటూరివా రాపుస్తమును బ్రచురించు
నప్పటికే గృహముండలముల గలిసి యున్నమాట నిశ్చయము.
దనదుపుర మునగా నందూరిని తెలిసినవారు చెప్పుచున్నారు.
అదియనుగాక గుండమ్మమర్రి కాశికగోత్రమువాఁడని తెలిసి
కొంటిమి. నందూరులోని నందూరివా రిదిమాడ కాశికగోత్రమే.
శీల కంకశృతమును బరికి చివ్వు పీరి మూలపురములలో నొక
యొక దెలియుచున్నది ఇతర ప్రాంతముల నున్న నందూరివారం
దలు నీ గామమునందేయే కేవలము చాల నిదర్శనములు కలవు.
మంచనకవి పీఠంబడి ప్రతాపరుద్రునిమర్రి యగు యంగంధరుని
మందిరముచేత క్రీ. శ. 1295 - 1223 సం. రములకు మధ్యనున్న
ప్రతాపరుద్రునికే దక్షిణాతిరాఁడని శ్రీ పోలవరము జమీందా
రులు నిర్ధారణ చేసివారు. గుండమ్మమర్రి కాశిక గోత్రమేనని
గోవిందామాత్యులను వెలవాటి గోత్రరాజులను వర్తి. ఇతని
కంకశృతము నీకంద వేయచున్నాడు.

కోన రాజు
| మంత్రి గోవిందుడు.
రాజేంద్రవోధుడు
| మంత్రి. కోమప్ప
తిక్కరాజు
(పుష్పేశ్వరాజును జంపెను.)
| మంత్రి. కేతన
మనుచున్నదిగా
మంత్రి. కేతనమనుచుండ గుండమ్మ.

వీరెల్ల రాజధానియైననూ రాజధానిగాఁ జేసికొ
ని కేంద్రకేతనను బాలించినవారే. వెలవాటివోధునికాసనములు
1158 మొదలు 1180 కంతకు గానంబుచున్నది. ఈగుండమ్మ
మర్రికాశికగోత్రమే కేతనమర్రికి పుష్పేశ్వరాజునకు మంత్రిగా నుం
డెను. నిర్వచనోత్తరరామాయణములో ఈ పుష్పేశ్వరాజునకు మను
మోదునికొని గురుకులమున నుండినట్లు వ్రాయఁబడియు
న్నది. తిక్కరాజు బావయిన పుష్పేశ్వరాజును జంపెనుచే నది
18 శతాబ్దాగ్రాభిమాన శకాబ్ది తిక్కరాజు 1250 సం. ర ప్రాంత
మునకుఁ బావించి కేతనమంత్రియై యూహించినగుని శ్రీ
వీరేశలింగముపంతులుగారు వ్రాయుచున్నారు. కాబట్టి పుష్పేశ్వ
రాజునకు మంత్రియైన కేతన మనుచుండెన గుండమ్మమర్రికే
కేయూరబాహుచరిత్రము నంకితములగుటకే నీగుండమ్మమర్రి
18 శతాబ్దమువాఁడ) తెలియుచున్నది.

చెమంతిపూవుల చిటుక పూవులను
ముద్దుముద్దుగ జిన్న ముల్లు గ్రుచ్చితిని
యెల్లు చేసితివేల యా వందుకేము
ప్రణయంపు మహిమయే ప్రణయసహాయము
* * *
నీలాలలో నున్న నియమము తిసి
బంగారులో నున్న ప్రణయంబుతీసి
మేల్కొన్నట్టిలో మిఠాయిదీసి
నీవంగిలోన నీతినిదీసి
కృష్ణవేణుమీద గీర్తినిదీసి
యెండమావులలోని యేకరక్తీసి
కుండుటాకులలోని బాల్కంబుదీసి
ప్రణయమా పించి కేనె బ్రహ్మకేతనము

క. నెట్లన గజపతిశేఖరి
పట్టణమున గల్లు పోభటసామంతుల్
చుట్టుముఠా వాతవే 1 శి!
గట్టి గుండమ్మ కరుణ గట్టి కతకా.

చాటుపద్యముజివంబరి, 96 పుట.
మ. భాగిం దానగురుండ పి యి కవిద్రాక్షిణి కలింపగా
తిరుదుల్ నిండిన గుండయేంద్రునకు గంభీరప్రభావోన్నతి
దొగడం గా శత్రులుబులైన గణకస్తోమంబునకు గల్గిన
18 శతాబ్దాగ్రాభిమాన శకాబ్ది గీర్తింపగా నేడేటి.

చ. బుచ్చయ్య శాస్త్రి, దీపాల పిచ్చయ్య శాస్త్రి.
ఈ పద్యములలోని నీతిని: చాతకెల్ల గురుప్రాచారము
యొ, కవీంద్రులచే బాగ్దండ గాంచినవాఁడనియు, ననేక
విరుదవైభావాలుఁడనియు, నతిరుల గీర్తింపఁటకన్న గుండయేంద్రు
నే గీర్తింపట మంచిదనియు నెవరో యొక యాచార్యుడు వర్ణిం
చుట లాభింకంతయు స్వభావోక్తియే. కేయూరబాహుచరిత్ర
మున "పాటిచి కాకులేశ్వరు తిరునాళ్లలో నుండు కేతనము
నమిచ్చు"

చ. నలుపుగఁబాతు శేకుతిరునాళ్లలోన గుండమర్రి ని
ర్మలమతి దెట్లవేగమయి? మాడలు రత్న చండలుఁబల్లగా
నలవకుమే మప్పట్టిక్రియ నర్థము చాతి కోటిఁ గాగలో
గనగొనరాని ముత్యములు గానంబుకొ వడగండకేకదీన్.

అని మంచనకవి వర్ణించినాడు. (పతి సంకల్పకమును
కాకులేశ్వరుని కుత్సకములు జరుగుచున్నట్లును, అప్పటికివచ్చు
యాత్రకుల కెల్లరకు ద్రవ్య మొసంగుచున్నట్లును, గుండయ
మర్రి ప్రకృతదహృదయముతో నొసంగు రత్నములు, మాడలు
మున్నగునవి బంగరు వర్ణములతో నున్నట్లును, చాతకముల
పల్లె నర్థమున్నట్లును, ఉన్నదున్నట్లుఁ జెల్లించి యాతని నిజ
శృంగారము లైటదెట్ల గల్గినందుల కేతన మంచనకవికే గృ
తిజ్ఞులము, ఇట్టిదాటలు, మంత్రిలు కవిహృదయ మెఱిగినవారు
ఇప్పు డే? నందూరి బాపిరాజు మున్నగువారు నత్తిక్కల
కీర్తియుల వ్యాప్తినొందించిరి. ముందు వారిని గూర్చి వ్రాసె
దను దుర్బుతి మాఖనానములలో గాఢలో శ్రీమేఘారి ప్రభా
కరశాస్త్రిగారు ఆంధ్రప్రతిక సారస్వతానుబంధమున నీగుండయ
మర్రి కాసనము పొన్నురుకుఁ జేదవనన్న నందూరే
యని వ్రాసినట్లు జ్ఞాపకము. చరిత్రకారులమన పేరుదెట్లొన్న
వావోకరు స్థలనిర్ణయములో భేదాభిప్రాయముల గలిగియుండుట
చే నితఁగా వ్రాయవలసివచ్చినది.

పల్లెటూరి భాగ్యము
(పుతుంబాక శ్రీకృష్ణయ్యగారు)

చ. ఒడిసెల చేతబూనియెహోహోయని పిట్టల గాముకత్తి, నీ
పిడికెడు బొన్నకంకులను + తెట్టెవనమో! మంటపిరగా
గడుపున వేసికొందున? + కాంకును వేదగ బాటసాగి యా
గడలిదలాను వాకిలిని + గాం చెడిపాంధుడచేకపిత్తు వా
లిదతెలుగంది నిర్మలపు + విశ్రుమలల్ బ్రసరింపజేసి, యా
నుడులు బాటితోనినెచు, + నొచ్చెడువానిని లేవనెత్తి, యా
దడలిదలాను పాంథునకు + దప్పికదీర్చియు, మంతెతననే
కడవలనున్న నీరముల + గ్రుక్కన కోసియు నేడతీర్చి యా
కడనొక జంపనంబునకు + గాలియునీదయనుండువోట నా
వడతుక పండజెట్టి, యట + ప్రక్క నెయించినచిన్న మత్తలా
నిడవటుకుటి యన్నమును + నిండుకు మట్టెగ వానిదొనిటక
దడ దడవోసిత్రాగుమా, ని + దానముగా నని, తృప్తిర సా
వడగ నె వానికాచి చెవి + పండుగ జేయగ తాత! యెచు కా
బడుగును జీరి చేయమన + వానికి నేక్రియనట్టికన్నులతో
దొడరనొచ్చెవ్వ మంచదుగ + దుఃఖము దీర్చవల్లి! కండ మే
నిడవను కప్పకల్లి! యా + శేమని చెప్పుదు రత్తిగట్టుక
విడిచిననాటనే యెచుభ + విందితి కప్పము లెల్లకల్లి! యా
గొడవలతోలియే! యని + కూరుకు జెందెనుపాంథుడంకలా
గొడవతి చేతబట్టుకొని + కోసియు కంకుల గొన్ని కట్టగా
మడిచియున్నచే, నంత గనుఁ మోడ్చినయాత్మను లేచివల్చిన

చంద్రలేఖలు

౨౬

ప్రియమిత్రమా!

ఈవిశాలమైన సవిశ్రయనందుఁ జూచినచోఁది చంద్రమయః
 సఖాశయః, సద్భక్తియ, నిర్విఘ్ననియమః, సాధుయ, సమశ్రేయ
 వ్యక్తిమే కనఁబడుచున్నది. అపరిమిత మైనయీసృష్టి నొకకొం
 త మెత్తుప్రకటననఁ జేసిబుద్ధి నెక్కింపఁచి చూపినప్పుడు, తలఁచి
 నప్పుడును నీకుఁ బ్రతిపరమాణువు నొకవిశ్వలీలయందు తరం
 గిత మగుచున్నాఁ క్రియకు గంభీరప్రణవసంగితుఁడనునందు
 ల్లోకజ్ఞులైత మెనఁగింపఁచితి పరమాణువులై చిలుము నొం
 కుఁకుకే యున్నదని తెలియఁజేయు. అద్భుతమైన సర్వ
 ప్రణాళియను ననుమియను నిట్లు సూతనరాఁము కల్పించుచు,
 సూతనరసిక్తులు, ప్రాతరంగములు నవనగర్భవంతయులు కల్పిం
 చుచున్న యాచారక్రియందర మానవుఁ డన గెంతి? మాన
 వునిస్వరూప మెంతి? ఆతనిబుద్ధిసూక్ష్మత యెంతి? అలాఁచుట
 పరిమిత యెంతి? తనవీలవునాఁడఁ బ్రాతరున్నది సాలిపుఁగఁ
 లేలుపిల్లయో- ననునొకబాలని మానవునిభావవైకల్య మెంతి?
 కాని తన్నేగాక సర్వసృష్టి బాదించుచున్నచున్నాఁ క్రి నొకప్పు
 డుగాఁడును- నింకొకప్పుడైన మనోబలముచేఁ గొంతయైనను
 గొనఁగలిగినమానవుఁడు ప్రతిమిమమును జేయుచుండువాఁడన
 ము లెట్టిది? ఈమహాకర్త మహాప్రణయోన్మదము దప్పించి,యూ
 హించి, ప్రతియణువును దశప్రేమతరంగముల నూపించుచున్న
 యాప్రణయ విశ్వమూర్తివాఁడనని గ్రహించినవేదాంతి యగు
 మానవుఁడుకూడ నేమి చేయుచున్నాఁడు?

ఆ విశ్వప్రణయమూర్తి తన వత్సలమున స్థాపించిన
 హృదయమును, నిర్మించిఁ కేరీరమును భక్తిప్రేమగాఁములమృదంగ
 మనియో, తన కేరీరస్థానము నందలివనోహరమైన వీణాయంత్ర
 మన వగినప్రేమాతంత్రపుటలను మనియో, తలఁపక-భక్తి
 ప్రేమతరంగములచాయను జాపు తనహృదయ నును రత్నపేటి
 కలఁగు దుక్కవించునదాఁచుచును విశ్వగాఁముతో కృత్రికలు
 పుటకు వీణను సవరింపక- తానే బ్రహ్మనా- తానే సృష్టి
 కథివాఁడునని- సూర్యరశ్మిలోఁ బ్రకాశించుగాఁజువెండు నూ
 తన్య శక్తివేదించుట- సూర్యులుగ నేదాంతి యనుచున్నాడు.
 ఇతడుతన సహాయము లేదు. తన హృదయగర్భమున
 బాఁడవలసిన గర్భణములకు బడులు దుడ్డుముల బాఁడుచు
 న్నాఁడు. పరమేశ్వరప్రపాత మగురత్నపేటిక యనఁగల్గెనప్పుడ
 య మెంతవనితమైనది? ఆపరిత్రస్థానమున నెట్టి ప్రణయము
 నెట్టిగర్భణజాలములు రిఁములు నుట్టించువలెను? సర్వజనుల
 బహుశాఁ మగు హృదయగర్భమునందు మానవుఁ డెట్టి నీచాతి
 నీచునిజాలములు- తాను గృతంత్రుఁడఁ ననుకొనుబుద్ధిబలముచే-
 నుత్పత్తిఁజేయుచున్నాఁడు! ఆశ్చర్యమార్పియ్యఁ వివాదకరము!

కడుపునల్లగానురుల + గాంచియునొక్కటి నేయియిండ్లుగా
 జువమిని వృద్ధిబొందుమని + పోవక లేచెను, వాఁజూచి నీ
 నడిగినజొన్నకండు తివ + యందును పట్టుక పొమ్మనంగ, నే
 నడిగితి వాఁలెట్లెని + హాయిజువ్వను వెట్టివాడచే
 కడుపాడతైన వాకి, యింక + కండులవేలను తల్లి! ప్రాణములో
 జిడవడలఁచి జేసితి + వేయియొ, అడయొ బుద్ధిలెట్లెన్
 యడమిని నిన్ను వీడకల + పూజలుచేసెన నాడుతల్లి! నే
 నడవకల నుం నూతన + నన్నుతల్లివును వృత్తిమొందగా
 బుడమినివేసెనఁ చలడ పూజ్యుడుగావున కండులెత్తకే
 నడివకేది యాడడ + వంపనములో వడంచుచున్నా
 గడచుచు వెన్నజూచుచును + కన్నులవాటిదనంగ నాపె

[యః]

గీ. అన్నచతునికి నీడెగాన + న మితమైన
 యాకలిని బాపుకొనుటకై + యచట నున్న
 జొన్నకండుల గొట్టి, య + భుజున్నతముగ
 నున్నచుంచెద శేరినా + యన్నమిన్ను
 ఇట్టిదితలఁచి జూచుచే + నట్టె నలిది
 యెంతి వారల వెంతి + యూరితముగ,
 నాపె ప్రేమయు నుండుమును + త్యాగమహిమ
 పొంతువై త్యాగ జీవనా + భ్యాగజను
 శేషుని వదిలుచు మాచియే + యెరుగవలెను
 కరుణ వెడలలు కాంతి + త్యాగమునను
 గలరు వారల పల్లెల + గల కనుకొని
 చదివినతల నేనెఱు + కాంతమతి

ఈసృష్టివైశిష్ట్యము - ఈవిశ్రమిక్రమసాయము - ఈ
 దుర్బలపుంజనుల సృష్టియు - వెంతదారుణ మైనది. "నాయ
 నా! ఈ వెట్టెలో మంచినమృతమునే యుంచుకొను" మని
 రత్నపేటిక బాలన కిచ్చిన రత్నపేటికలో - బాఁడ వెట్టెను దన
 కన్న మంచినమృతములు, పుస్తకములు, మధురకదార్థములును
 బాఁడుకొనవలయును గాని, యేమిచ్చివేసె తుట్టు, పేడ, వెట్టె,
 తేల్లు, పాములు, మొదలగు భయంకరవస్తువులను బాఁడుకొను
 నా? పరమేశ్వరుఁడు మానవులకు బ్రసాదించిన హృదయ మను
 రత్నపేటికయంద బాఁడు ప్రేమ, మాధుర్యము, సుఖము, తృప్తి,
 పరమానంద, కాంతియు, ఓర్పు, సానుభూతి, భూతదయ, కరు
 ణయు, ఇట్టి గర్భణముల మరల నేర్పఁజి యాయఁగా - మాన
 వుఁ డేమిచేయుచున్నాఁడు? తాను బుద్ధిలో బుహుస్పతికంటె
 బాఁడ నని, తానే గృతంత్రుఁడ నని - కఠికావ్యక్తమునవలెఁ
 జరిగించిన బుద్ధులకు నిశితమైన పదను గలుగఁజేసి ప్రేమ
 యుండవలసివోట వకుమోహము, మాధుర్య ముండవలసిన
 వోట కాలకూటము, సుఖ ముండవలసినవోట దుఃఖము, అత్ప
 ప్తి, అనరాగము, శోషము, బీష్ట్రమి, విరోధము, కాఠిన్యము,
 జీవహింస, పరపీడనము, ఇట్టి దుర్బలములు క్రమాలంకారముగ
 సర్వబాటా చేసికొని మనోహరమధురసంగీతము పుట్టవలసిన యీ
 మానవునియందు - కఠోభీషణగర్భములు గల రాక్షసత్వమును
 ప్రదర్శించుచున్నాఁడు. లోకభీకరమైన యీ సర్వరాజము
 లోకవాఁడుని కట్టి యాగ్రహము - నిష్పృహ - కలుగఁజేయు
 నో? వా! కాని యాతఁడు ప్రణయమూర్తి! విశ్వగాఁమునందు
 తన మగునంతఃకల - ప్రణయమునందు మునిగి లోకమును కల
 తగా నవ్వను కానంతఃకల కాఠిని నిలుచును - నిలువనిచ్చును.
 అదైని కృత్రికపాట, సమృద్ధిలేనిమాటవలెనే నటరాజు పాలకు
 చుండును

ఈ వేదాంతరత్న పెక్కడ నేర్చుకొంటి మని నీవు
 నవ్వించుచున్నాను. కాని వైమాటలో వేదాంత మేమియు
 లేదు. కేవలము ప్రాకృతస్థితి నే చెప్పుచున్నాను. మన కాత్మి
 గారి తర్కముకాని, కంకరరావు పోషణముకాని నా యీ భావ
 ములయొక దేహుత్వము గలిగింపలేవు.

కాఁగక నాలోకింప సృష్టియొకటన్న యీ వాదము
 ప్రతిపాఁడు గనఁబడుచున్నది. పరమేశ్వరసృష్టిలో మానవుని
 కంటె బాతువునే సృజించుకొనినవో, సృష్టి యంతకంటె గాన
 క కానునిష్కముగ నుండియుండువా? ఆ ప్రణయమూర్తి తన
 యాహృదయమున మానవుని సృష్టించుట తప్పక పారబాటే యొన
 ర్చె నని యనవచ్చువా? అనునంతటి విమర్శనములు నాకుఁ
 గలిగి యది భగవదపచార మని సంజేహించెదను గాని - ఆప్రణ
 యమూర్తియే నా కగపడియెడల నే నీక్షణము మొట్టమొద
 టినే వేయకదానను.

సృష్టిలో నిన్నికొట్టెను లున్నార- ఇన్ని లక్షల వాతు
 లున్నది. ఇన్ని వేల వేదము లున్నవి. ఇన్ని కండులరాజు లున్నా
 రు. ఇన్ని కడులవేదాంతు లున్నారు. ఇంతమంది మతస్పష్టి
 కర్త లున్నారు. ఏబాటియందుఁగాని ఏకేశమునందుఁగాని దొర్ల
 న్నము లేకుండు నన్నదా? మఱియు లేకుండ నన్నదా? మఱి
 యున్నట్లు కనఁబడుచున్నదా? కాంతి వరిపాలించుచున్నట్లు
 సృష్టమనలదైన గనబడుచున్నదా? జాతులకు జాతులకు
 యాధములు, కులములకు గులములకు గతులు, మతములకు
 మతములకు వైరుధ్యములు, ఒక మతకర్తనీధాంత మింకొకనికి
 బూర్వపక్షము, ఇతరుల మతకర్తలను, లోకకాగ్యులుమే యీ
 దర్శనముగఁగలవారే! వారములు వేదమును మహాదర్శనము లొక్క
 టియే కాదా? బొట్టు, కట్టు, వేదము, భాష, వీసముండే భేద
 యధులే! ఎవరివాదము సత్యము? ఎవరిభోధ ముంచిది? ఎవరి నను
 నించి మానవకోటి ననుభవలెను? పోనిండు. దివ్యతాజ్ఞయ
 మనుచున్న భగవద్దేవతల కొక రొకకాఖ్యానము చెప్పుదురు.
 ఇంకొక రింకొకవార్తలు లాగుదురు. ఈమతభేదములు మహా
 యుద్ధములకే కారణము లైనవి. అగుచున్నవి. కాని- గాన
 సమ్యేకమనఁబడు బ్రహ్మత్వమిచ్చినవా? క్రైస్తవుల నరికిన
 మహమ్మదీయులు- మహమ్మదీయుల నరికిన జేతీయులు! కాం
 తిస్థానమును- స్వర్గభండ మనఁదగు నార్యావర్తమున నవార్త
 వృత్తి నెచ్చువెరిగిపోయినట్లే! బ్రాహ్మణుని నిందించి వాడుఁ
 డు- బాధలై నులఁ జరిపించిన బ్రాహ్మణుఁడు- జై నుల వారి
 గ్రంథములతో జూటు గానుగులాడించిన కిరాతులు- వీరినంద
 జను ఖండించి రక్తప్రవాహము లానలించిన పతానులు- వీరం
 తలవైన గల్లివొకచేత - తత్కడ నొకచేత ఒట్టుకొని మీస
 ములు దువ్వు నుట్టియుండు- ఇదేనీతి కాంతానకములే భగవ
 తుండలముకలకుఁ బాలించుచున్నది.

ఇక మనవా రీరసాగ్రయా కనువెట్టియే కాబోలు- కాం
 తలు విశ్వాసార్థములు కాని పశువులఁ జేసివారు కనకము
 లోవత్తులై వనినా- కాంతానకముల రాజ్యమునందును గాణ
 కకానవనిక్తుల డగు నిశ్చయమూర్తి రాజ్యము విస్తరించునే
 యొప్పులే! ఆ విశ్వగాఁము వినుచున్న యదృష్ట మెండఁజుం
 గలది? మిత్రమా! లోకమనఁదలి యామహాప్రణయమును
 మీరి యావిశ్వగాఁమును నని భావమునకు నావలె బాడినాట
 లతోఁగఁగ- నాకే జీవము కాని వైశాఖ్యమునాఁగ గాక-
 సుస్పృహయుగం జేయఁగలవాడు- కాడు తెలిసినవారి కృత్రి
 మైనప్పుడే మనకు గర్భాణము నిడియను నుమా!

దయ యుంచుము.

నిమిత్తము - వసంతదు.

పులిదిండి శాసనము
(మల్లంపల్లి సామశేఖరశర్మ గారు)

పులిదిండిలో నొక శాసనము కలదని యచ్చటకు వెళ్లితిని.
 ఆ గ్రామము అమలాపురము కాటానదరిని బొబ్బర్లంకకు ఆయి
 దారుమైళ్లదూరమన నున్నది. ఆ గ్రామమున గోదావరీతీరము
 నకు సమీపమున బాటప్రక్క నొక నిలంపురాతిమీద మూఁడు
 ప్రక్కల నీశాసనము చెక్కబడియున్నది. తాతికి ధక్షిణపు
 వైపుమాత్రము కాసము లేదు. తాలు చాలాభాగము భూమి
 లోఁ గప్పడియున్నది. ఆ తాతికింద లక్ష్మీ యన్న దనియు,
 అతాతిమీద కాపము వ్రాసియున్నదనియు, అతాతిని త్రివిధ
 వాడ రక్తము కట్టుకొని చతురసియు నొకవిధమైన పిచ్చినమ్మ
 కమును, వెట్టిధయమును కలిగియుండుటచేత అయూరివారిలో
 బొక్కయను- నే వెంతచెప్పెను - దానిని త్రవ్వుటలో నాకుఁజో
 డుదరై. త్రవ్వనియంతయు ముగియవచ్చినపుడుమాత్ర మొకర
 ప్రాణములకు తెగించి గునకము పుచ్చుకొని, వని పూర్తిచేసిరి.
 తాళిమీదఁ గానవచ్చు బ్రాతరుగూర్చి కేటికిని ప్రజలలో
 నెట్టి పిచ్చిమృత్యుము లున్నవో తెలిసికొనుట కిదివరకు మొక్క
 టియే చాలును. శాసన మంతయు పడవటివైపు ప్రారంభమయి
 యుత్తరపువైపున సమాప్తమగుచున్నది. తూర్పువైపున కాప
 నాంతమున వ్రాయబడు వాడుకశ్లోకములు కలవు. కాసము
 నీ దిగువ పొందవలెనెదను. ఇది యంతఃకల ప్రభుత్వమువాకి
 శాసనకాఖ్యవారికి జిక్కియుండలేదు.

1. స్వస్తి శ్రీ కుభక
  2. కవఁజులు ౧౨౧౦
  3. య [గు] నేటి సర్వకథా
  4. రిశంవత్సర శ్రీరరా
  5. యణ సర్వకాంతివా
  6. యదు శ్రీ సకలభక్త
  7. వరప్రదఁ త్రిపువణ (నైక)
  8. వీరభుంట్లమా
  9. బా (?) ల భీమరణ
  10. [ర] ౦౫ రాఘవ ప
  11. రజలసాధకా (క)
  12. పాణ్యంధాశరా
  13. యమా (ధూ) మగ (శే) తు
  14. నేకరియ
  15. లక్ష్మిపాంచ (?)
  16. బు (?) క శనరాయది
  17. కావట్ట ఒడ్డితు
  18. రామమానవదా
  19. న బలనాయక
  20. రోమజి రాజశ్రీ
  21. ౦౫వత్సరప్రత (?) తు
  22. జితరగ శేఖాశేం
  23. త్రిపుల జలముం
  24. గలిరణధీర సింగి ర
  25. త్త(ప్ర)పాలక ప్యామి ద్రోహ
  26. రగడ తరశారి సహోదర
- ఉత్తరపు వలక
27. శ్రీ విశ్వేశ్వర శేషదీర్ఘ
  28. శ్రీపాత పశ్చాతాభులై
  29. న శ్రీమతు నల్లకాయణ
  30. ని ప్రాణినాయకుండు త
  31. మ తిండి నల్లపనాయు
  32. నిగిని తమత్తి కొమ్మ
  33. సాని అన్నంగారికిని భ
  34. ముక్కాపుగాను. ల్లిమ గ
  35. ౦౫ (గా) గోదావరీమక్తం (భృం)
  36. బున పులి[దిండి] పక్క (శ్చి) మం
  37. బున సామేశ్వర శ్రీమ
  38. హదేవ[కు] గుడ మ
  39. శేషము కట్టించి ను
  40. న్నము నేయిచ్చి వెట్టి
  41. న శ్రీత్రము పులి ని
  42. ండి ఒకపత్రిక పాల
  43. మేరను పెదవాలై తూ
  44. రున ఇరువైపుట్టు భ ౨౦
  45. చిరుంబలిపాలము
  46. పడేనుపుట్టు భ ౧౫
  47. అఖండవిహారంతు
  48. ట్రిమహాదామంబై గం
  49. సానులుపడుండు ౧౦ ప (?)
  50. త్రసానులు యిట్టలు ౨
  51. హాఖిలకడ్ర (మ) ౧ మద్ద (ప్ర) ల
  52. క (కా) డు ఇట్టలు ౨ అనకా
  53. (౦) డు ౧ కడ (భ) క (మ)ంకు ౧ శం
  54. క్కు (భ)లవారు ౨ జయభుంబవా
  55. ండు ౧ మేలునాయండు ౧

భావాభిజ్ఞత

వేంకటాచార్యశర్వరకవులు.

క. నెలబాటుని నవ్వలకును,
బులకుండు మెలుంగుదీన * పువ్వులకును, వ
నెలల చావుల నేర్పలువం
గల నేర్పలైవారె * గద, భావజ్ఞుల్.

ఉ. మవ్వపువ్వులమొగ్గల
మంజులమంగళగీతి కల్లనన్
నవ్వినవవ్వల, గ్రొన్నలలు
నవ్వినవవ్వల, గమ్మలమెల్లెల్
నవ్వినవవ్వల, వేన్నలలు
నవ్వినవవ్వల, నాలకంపగా
నవ్వల నేర్పలైవారె దోక
దే తిరియన్ గదిభావలీలన్.

ఉ. వేన్నల తిరియన్ తిరియ
వేదికలన్ నటియించు నవ్వలన్
గ్రొన్ననవ్వలమొగ్గల తిరియ
కుల్ తలమున్నుల గొన్ననవ్వలన్
గొన్నయలమొగ్గల మించుదర
గల్ తలమున్ నెలబాటు నవ్వలన్
గమ్మల పాటపాడగల
జానల భావనావ్యక్తిగతుల్.

ఉ. నవ్వల దోచురాగమును
జానల తేనెల మోవిరాగమున్
గెంజురాగము రాగమును
గెంజుల నింపుట నూపురాగమున్
మంజులవేళ్ళగానన
మంజుల రంజుల రాగమాలికా
పుంజుగా గ్రహించగల
ప్రాంత భావనావ్యక్తిగతుల్.

చ. దీక్ష దోచురాగము
దీక్షల నుయ్యల లూగి యాతకున్
దవ్వలకు నేగి నందన
నవ్వల మువ్వల నేటికొయ్యలను
గది కలకలతొడ బ్రాంత
గానము నెయ్యల నెలదిక్కులన్

తూర్పుపలక

- 56. బహుభివా (వ) నుద (ధా) వత్త
- 57. బహుభి (వ) క్షానుపాలిత
- 58. య (య) క్షయ (య) క్షయ (య) భా
- 59. భూమి (ప్ర) స్వ.తస్యతి
- 60. భావ (ప్ర) క్ష (స్వ) వత్తింప
- 61. రసత్తంబాయా హర
- 62. తిలకుంధరా (ం) వత్తి
- 63. వ్యవహర నవప్రాణి
- 64. ప్ర (ప్ర) యాంజాయతే
- 65. క్రిమి

ఈ కాసనపు తాత్పర్యం నంది చెప్పబడియున్నది. తూర్పుపలకమీద కవి, యెడమపక్కలను సూర్య, చంద్రాకృతులు చెక్కబడియున్నవి. కానమున పేర్కొనబడిన సోమేశ్వర దేవర యాలయమిప్పుడు కానరాదు. కాని యాయాలయముండు ప్రదేశము నాగ్రామస్థుల బిడ్డలకిని జూపించి, యచ్చట నిలుపు లావుగ నిర్మింపఁజేసి మండపమును, దేవాలయమును గాన వచ్చునని చెప్పెదరు.

కాసనపుత్రము కాసనకాలము కాక తిరుద్రమదేవి, (క్రి. శ ౧౨౬౧-౧౨౬౫) కాలము. దాని, ప్రాంతివాసుడు, నవలభక్తవరప్రద, త్రిభువైకవీర, ఘంటమూర్తి (?) లభిమ, రణరంగరాఘవ, పరబలసాధక, పాణ్యంబారాధనానుకేతు, నేదణరాధనల వలెవలయు (?) కాళరరాధనాదికావల్ల, ఒడ్డి యరాయనమనభద్రాన, బలనాథుల కింకరము, మణితూరిగ కేళా శంకర, కల్లవము, వెంగళరెడ్డిపాలక, స్వామిశ్రీహరగణే పరవారసహోదర-ఇత్యాదులు ప్రాంతివాసుని బిరుదములు ఇట్టి బిరుదములు కావలయు నేనానాధులుగాను గానవచ్చుచున్నవి. (మాడుడు దువ్వలమంగళాశ్రమం, పరబలసాధక, తే తాలకాదికావల్ల - రాజమహాకాసనము, ఒడ్డియరాయదికావల్ల, శేషణట్టుదిభక్త-829-1905; పునారి సహోదర, పాంచాలస్వామి (ప్రహరగణ-572-1909). వీటి ననుసరించి ప్రాంతివాసుడును కాకతీయ సామంతుడో, వైస్వాధిపతియో యైయుండినట్లు తోచును. కాని కాసనమున మహామండలేశ్వరుని శేరచ్చటను శేర్కొనబడి యుండలేదు. అందువలన బట్టిని యూహించవచ్చును. ఈ ప్రాంతివాసుడును కుద్రమదేవికి సామంతుడో, నేనానాధులతో యైయుండెడి యామె రాజ్యాధికారమున నుత్తరప్రాంత యుద్ధవేషమును. ఈ కాసనమున వచ్చు రాజులు నలంపుకునేదణులు, కాళరరాధనలు, పాణ్యం భాగ్యరాయలు, ఒడ్డియరాయలు - ప్రాంతివాసుడును వీరినందఱిని జయించినట్లు చెప్పుకొనియున్నాడు. ఈ కాసన మొక్కటియే కాని యితని కాసనములొకటియే గానరాదు.

అశ్లీలత్వనిరూపణము.

చెదలువాడ సుందరరామశాస్త్రిగారు,

అశ్లీలత్వ మనునది కావ్యదోషములలో నొకటి. కావ్యమున కపకర్ష కలిగించునది యట దోష మనబడును. రవణీయ మగునర్జునుం బ్రతిపాదించుకృత్తులు కావ్య మని కావ్యలక్షణము చెప్పబడినది. అందఱున మనఃగారమణీయార్థప్రతిపాదనమునకు భంగము. కొన్ని యర్థములందలి రవణీయతఁ జెందును, గొన్ని యర్థభావమునే ప్రతిబంధించును. కొన్ని యర్థభావమునందు విలంబము గలిగించును. కొన్ని చదువరులకు వైమోఘ్యము నుత్పాదించును. ఇట్లు దోషములశ్చభావ మూహనీయము. ఈదోషములు కొన్నినిత్యము లని కొన్ని యనిత్యము లని చెప్పబడినవి. నిత్యములు సర్వభాషామూలములు. అనిత్యము లొకప్పుడు పోయిన లైనను వాటియొకప్పుడు నుపాదయము లగును. చుట్టరింపఁగలకృత్తులు సూక్ష్మాపూయం బగుటవలన నిత్యము. ప్రతికటకృత్తులు కృంగ రణుల పోయం బయ్యెను కావం బున నుపాదేయం బగుటవలన నిత్యము ఇట్టిరమణులు విశేషచరితులు. శబ్దముల మార్పిడియు సర్పిరియు రసగతులు నని దోషములు కొందఱుంకావలెనని విభజించబడినవి.

అయినను వాక్యార్థము లన్నియు కల్పనంబునై కనిబంధనంబు లగుటవలన సర్వదోషములును కల్పకము లని గ్రహించుటందు లాభము గలదు. కల్పకము మే కావ్యం బని పండితరాజు వెంకటేశ్వరులచే నిర్దాంతించి కావున దద్దోషములును కల్పకము లనియే గ్రహించవలయు.

అర్థము స్వభావంబున దుష్టము కాదన్నను కల్ప కేషముచే బోధితమై దోషముం బుట్టింపు. "అమృతమగడు" ఇత్యాదికం బువాచ్యంబు. ఈ దోషములు కల్పకము లనియే గదా నిశ్చయింపవలయును. అర్థములు కొన్ని స్వభావంబున దుష్టము లయ్యెను గావ్యములందఱు దత్వంభవము కల్పకము కల్పకీనం బగుటచే దక్షిణదోషము కల్పకమునదే పర్యవసాని మగుచున్నది.

మఱియుం గెలవార్థములు దుష్టములు సుభవించినను నవి దుష్టవివారంబు లగుటవలన దద్దోషవనం బిట గావ్యలక్షణమున నిర్లక్ష్యము. పరవార్థము దోషవిశేషము. కేవలార్థము నందు దోషము పురుషార్థావభేదికత్వము కాని స్వాభావికము గాదు. కటికల్పము గ్రామ్యము. నికంజకల్పము గ్రామ్యము గాదు. అందువలన నేదెప్పుడుగాఁ దోచువాని నుపాదేయములు గాను నదుష్టములుగాఁ దోచువాని పోయములుగాను కల్ప కక్షితభావము భావించియే జాలియున్నది.

ఎట్టియర్థంబేనియు మహాకవిప్రయుక్త మృదుమధురపద విశేషబోధితమై సవృద్ధయవృద్ధయంగు మగుచున్నది. ఇట్లు విశరీతమును గ్రహించునది. ఇదియే కవితాచమత్కృతి.

ఇది దోషసామాన్యస్వరూపము. ప్రకృతినిరూపణమం దుపయోగించుటకై సంక్షేపముగ జనరించితి. ఇక్కడ బ్రకృతము. అం దట్టిల మనఃగా శ్రీకరము కానిది యని యర్థము. క్రియం లాటి - శ్రీవాక్సర్పించునది స్త్రీలము. అది కానిది యస్త్రీలము. కపి లాది యశుటవలన కేళముఃకు లకారము. సవృద్ధయవశికరణ శ్రీరహిత మని యొకానొక కావ్యకావిదుడు వక్కానించె.

అజ్ఞాననిరంపాదక మగుగ్రామ్యభావ యని తర్కనాచ శబ్దతి. శబ్దరూపమయన కావ్యమనందు మాత్రమే కాదు, శబ్దరూ

వనితి చరియ దీనిభవ
ధన్యుల భావనావ్యక్తివిదుల్.

ఉ. సారవచోవిలాసఘన
సారవచోవిలాసఘన
సారవచోవిలాసఘన
సారవచోవిలాసఘన
సారవచోవిలాసఘన
సారవచోవిలాసఘన
సారవచోవిలాసఘన
సారవచోవిలాసఘన

క. పలికి: పువ్వుల యర్థము
కలంబినకలంబులను దోచు * తాత్పర్యముతో
దిలకించి నుకవిసుకృతుల్
దెలియంగలట్టిదిట్ట * తే భావజ్ఞుల్.

సీ. సరసాశ్రయం దైవ * నురసాలమం దైవ
గలకంకి చిగురుటా * కులనెమూచు
వజ్రరంభియతఫల * వందారముం దైవ
కలగాలి కమ్మటా * పువ్వుల మూచు
సర్వోత్తమం దైవ * సంతాపముం దైవ
నెలబాటుని నవ్వల * యలనె మూచు
గాదిరాధా ప్రద * కల్పకంబుం దైవ
జలక లీలనీ ఘట * మలనె మూచు
గాని సర్వవార్ధిని * కలిత కావ్య
పాఠికాతీయం గని పట్ట * నృప్రహాస
పరిమళమరంద పరిపక్వ * ఫలరసముల
నన్నిట్టి రసజ్ఞుల దోక్కుండే * యనుభవించు.

పమయిన సర్వకృతహారమందును నీచుల్లిలమును వర్ణింపవలయును. "వాల్మీకి కీర్తయేత్" అశ్లీలకృత్తులు నుచ్చరింపఁ గూడ దని వేదము విధించుచున్నందువలన దేవతాప్రీతి సిద్ధించునని కానించుచున్నది.

ఎల్ల పుడును బాగరూకులై యశ్లీలకృత్తులు నుచ్చరింపక వ్యవహరించువారు దేవతాసంప్రీతి సంపాదకులై నిరంతరాభ్యుదయపరంపరాభావనం బగుదుర.

కొన్నిదోషములు కావ్యమునందు మాత్రమే వహార్యములు. ఈయశ్లీలము సర్వశబ్దకృతహారమునందును బరిహార్యము. కావున నిది ప్రబలదోషములలో నొకటి యని గ్రహించునది.

మఱియుం గావ్యప్రకృతిలే గాక యాదోషమును సర్వజనులును గ్రహించిపాటించి పరిహార్యపవలయు. ఇత్యాది అజ్ఞాన జనముచే రసానిగృహభంగము గావించును. పాఠకాభిరుచుల వైమోఘ్యంబు గలిగించు. వ్యర్థవిషయకపాఠ్య భాగప్రకర్షము నకు విఘాతము నుజుపు.

మఱి ప్రయోక్తకు సక్రేయం బాపాదించు. ఏలేతాగ్రద్యుపాపము లగులజ్ఞానగుప్పాడెమంగళముల భేదమును జేసి సర్వజంకాభిరుచు దీనిం ద్రివిధంగా విభజించియున్నాడు. లజ్ఞానగుప్పాడెమంగళావ్యతిరేకమృత్యు మనిమాఁడువిభజింపు లక్షణసాధారణలక్షణము-లజ్ఞావ్యతిరేకమృత్యు, జాగుప్పాడెమంగళము, నమంగళకృత్యంబుల నగుకృత్తులు లశ్లీలము లని యేర్పడుచున్నది. అనఁగా స్థిర బుట్టించునదియు దోతల బుట్టించునదియు నమంగళము తోఁపించునదియు లశ్లీలము లని యర్థము. లజ్ఞానగుప్పల చిత్రవృత్తివిశేషములగుటవలన దద్వ్యతిరేకవృత్తికణమాత్రమున జనియింపవచ్చుం గాని యమంగళము వచ్చుచేమ మగుటచే దద్వ్యతిరేకక్రేవణబున జనియింప నేరదు. భావనామృతవిషయం బగును గావున నమంగళముం దోపించునది యని భేదము చెప్పబడినది. సాక్షాద్దేవనిద్రం బగుటచే స్థిలసామాన్యమునకుఁబాపరూపాడెమంగళజనకత్వ మవిధింపును. అయ్యెమంగళ మా ప్రయోక్తమాత్రమంబు చుట్టము. ఇక్క వర్ణ్యులంద మంగళాశ్రీక దృష్టము పాఠకాభిరుచుల కని గ్రహించవలయు. వేదవిహిత ప్రతిషేధముల నాచరించుటం గలుగుకుభాడెమంగళము లుకాలాంతరానుభవ్యంబు లగుటచే నవృత్తములు. ఇట్లు లలంకారకాస్త్రబునఁ బ్రతిపాదించువిషయము లేకాంతమున వస్తుతంత్రము లగుటచే కల్పవిశేషపరిశీలనాత్రింబున సవృద్ధయల కనుభవగోచరంబు లగుప్రీతాదికావ్యములనిరూపించుద్యావంబున స్థిలస్వరూపం బావిష్కరింపబడినది. అందు ప్రీతాజనకత్వమున కుదాహరణము కావ్యప్రకాశమునందు—

శ్లో॥ సాధనం నుపహర్యస్య యస్మాన్యస్య విలాక్యతే
తస్యధీశాలినః కోస్య స్పృహతాఽరాలితాంబుజమ్॥
ఇందు సాధనకృత్తులుచే వైస్యము వికషింపబడినను శ్రుం త్యంజనమాత్రత మగుచున్నది. కావున నిది పాఠకులకు ప్రీతాజనకంబై నాయకవిషయకభావప్రకర్ష భంగమును బరస్పరకణములందు వైమోఘ్యమును గలిగించుటందేని దుష్టము. మఱియు వాక్యకరిమునకు—

శ్లో॥ భూపతే రుపసర్వతీ కమ్మనా వాచులొచనా॥
తత్ప్రేమహారణోత్సాహ సతీ మోహన మాదధే॥
ఇట సుపసర్వణ ప్రహరణ మోహనకృత్తులు (కమ్మనా గారితోద్యమమును తత్ప్రేమకణనానితాదనంబును సురకమున కవియించు నని కాదు కాస్త్రప్రసేదము. ఇది శ్రోతకు ప్రీతాదాయకము లగుటవలన స్థిలములు.

జాగుప్పాజనకమునకు:—
శ్లో॥ లీలాతామరసా చాతోన్యకనితా నికృంకదస్తాభరః
కచ్చి తేనరకూషితే తీణ ఇన వ్యామిల్య నేత్రేనీరః
ముగ్ధాట్యులి తానసేన ధమతీ వాయుం సితాత త్రిసా
ప్రాంత్యమాత్రతయాఽభరాణాత్పుడేతేనాభవచ్చుచితా
ఇట వాయుశబ్ద బాహుళ్యము బోధకం బగుటచే జాగుప్పాచానకము. దీనికే వాక్యకరిమునకు—

శ్లో॥ కేలన్యై ర్వాంతం సువర్ణం చింత్యం భుంజతే॥
ఇతరాధ్యక్షా యోహం కపిసాం స్యాత్ప్రకర్షనమ్॥
ఇందు వాంతోన్యకప్రకర్షకత్వములు జాగుప్పాచానకము లనుట స్పష్టము.

ఇత సమంగళాశ్లీలమునకు—
శ్లో॥ మృదుపవనవిభిన్నో వచ్చియో యా వివాతా
ద్వంద్వచిత్రలాహో నిస్సపత్నోద్యభావః
చలిచిలలితంబుచే కేళసాశేషు కేళ్యా?
స్పృతముమననాభే కంహళే దేవబద్ధం॥
ఇట వివాకశబ్దము ముగ్ధప్రతిబోధకం బగుటచే సమంగళాశ్రయము. దీనికి వాక్యకరిమునకు—

శ్లో॥ వివృతమతిమహాప్రణామం యోహంబివాతా మునెయ్యత్రమే
భక్తి నడిపాపంబునయ్యె మృదుయ నేకేషిక శోకశ్యమ్
ఇందు శ్చింత్యకలి సాక్షక శబ్దములు శబ్దకాచితాన్ని ప్రతి తికరము లగుటవలన సమంగళాశ్రయకావ్యాదయలు. ఇట్లు లశ్లీల స్వరూపంబును దదుదాహరణంబును వివరింపబడినది.

(సకేషము

ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ.

జ్యమను సలసల క్రాగబెట్టుడు

మీరు క్యాక్టర్ ఓటు
లను కొనినప్పుడు దానిని
ఓర్వించుకొని మోచు,
కాని బాగా పాము
చేసి, ప్రాంతాల భోజ
నమునందు సమోగించి
సాధ్యమును జరుగించు.

క్రాగు చున్న వే
లకొత్త ఉప్పును చేర్చు.
రెండు భాగముల వేసి

క్రాగు ఒకభాగము క్యాక్టర్ ఓటును చేర్చి, నిదానముగా కలియపెట్టుచు 20
మనులవరకు బాగుగా ఉడికించి ఉపయోగించుడు.

క్యాక్టర్ ఓటునుండి మీరు కలుగునంతలవలము, కత్తుక, తృప్తి చిత్తియే
ముతర ఆహారము, మాంసాహారము ధాన్యము మున్నగువాటినుండి గలుగదు
మీ శరీరమునకు ఉత్తమమైన పుష్టిని కలుగజేసి నిర్దుష్టము. ఒకటిన్న
క్యాక్టర్ ఓటు చాలకాలమువరకు వచ్చును. అది అంత విలువైన ఆహారము
గాదు.

MULLER & PHIPPS India, Ltd.
Wholesale Agents

**Quaker
Oats**

Madras,
Bombay,
Calcutta,
Karachi,
Rangoon

సత్యవాక్కు

బ్రిటిషువారు శకులము నెట్లు ఆరికట్టినప్పుడో ఎరు
గుదురే గాని సత్యవాక్కు నెట్లు ఎరుగొనకలసివదియు
నెరుగరని అనేకమార్లు గాంధీయజ్ఞులు దెలిపినదే సత్యము.
వారు ముందు దానిని గ్రహించినారు. కరువారే నింకను అది అభి
వృద్ధి నొందుచుండుటకు గాంధీ వినుగుకొందురు. తుదకు
తమకు దెలిసిన ఒకేయిపాఠమును శకులముచే దానినంత
మొదించుకొంటురు. కాని వీర టైటిల్ చేసినకొలది సత్య
వాక్కు మరి తెలివంత మగుచుండును. సత్యవాక్కుతో
బ్రిటిషువారు తూగలే రనవిషయము గురుబాగు పోరాట
మున నున్న క్రమయ్యెను. అకాలీకుల సంపూర్ణ నైతికవిజయము
గలిగెను. తుద కెతరు విజయాలగుడుగో ప్రతివాడిని దెలియను,
నిజము. ప్రపంచదృష్టియందు అకాలీ లిదిగరకే విజయమైరి. కాని
అకాలీవృత్తియు వెగి పెద్దదై ఉత్తమునుండి దక్షిణము
వరకును వ్యాపించి, వాడిపోవుచున్న దక్షిణలేజమును విజృం
భింపజేయువరకును, పశులమే మూముగ గల ప్రభుత్వము
వారు అవివేకపాతులై తమపరాజయము నొప్పుకొంటా
రు. అకాలీపోరాటము దౌర్జన్యముతో ప్రారంభమైన యెడల
లేక అకాలీలు మాహాశక్తులై తమనుపెట్టు బాధలకు నిగ్రహము
ను వీడి దౌర్జన్య రాహిత్యమును తుణమాత్రమున మరచినయెడల
ప్రభుత్వమునా రాయద్యమును తుణమునా జరిపివేసెడి
వారే. అప్పుడు చక్రము ముందుకు గాక వెనుకకు దిరిగెడిది.
కాని దౌర్జన్య రాహిత్యపోరాటమునే సాగించుచుండుటచే దిన
దినమును విజయము అపూర్వతేజముతో వెలుగుచుండెను. పం
జాబుకుండి భారతదేశ మంతటను నూతనోద్భవము వ్యాపించి
జలము నొగుచుండెను.

ప్రభుత్వమునా రింకను పదివేలవందల అకాలీఖయిదీల
కేగొట్టు జేయుచున్నారని తెలుపబడెను. సత్యవాక్కును
యొక్క ఆద్యమును, గురించియు గుణములగురించియు ప్రభు
త్వమువారి కేమియు దెలియజనట కివిషయము దప్ప మరేమి
గానలేదు. జైలుపాలనను దుస్తమొనర్చుట అకాలీల యాదర్శ
మనిగాని, లేక జైళ్లనుండు స్థలము లేవడజేసి ప్రభుత్వమును
లాంఛియుట గురుకాబాగు స్వచ్ఛందశేవకుల యుద్దేశమని
గాని ప్రభుత్వమువారు జలచుచున్నయెడల వారు సంపూర్ణ
ముగ పొందుదీరి. స్థలము జాలదని, జెయిల్ల ఇనప్పెక్కురు జెనరలు
నివేదిక సంపక పూర్వమే ప్రభుత్వము వైవికపరాజయము ప్రత్య
క్షము గాగలదు డిప్యూటీ కమిషనరుకును ముఖేదారు అయి
సింకునకును జరిగిన సువాదము నింతవఱకాకారతనున్నచే ఆన
రింపబడని దృష్టిగలవారి కంధరికిని అట్టి పరాజయమును సువిక
మొగర్చగలదు.

“సిక్కులును సర్కారును చాల స్నేహముగా నుంటి
మి. కుటిల్ అమారావద్ద మేముపదిదినములు జుంట్టిమి. మహా
సంగ్రామమునందు గట్టపుండుము దినియుంటిమి. సర్కారు
కొరకు మాధ్యమును ఇమాన్ ను వదులుకొంటిమి. కాని మాసోద
రుల నిర్దాక్షిణ్యముగా బాది సర్కారువారు మాస్నేహమును
బహూరించిరి”

ఈ ధముగా సామ్రాజ్యమునందలి నుప్రదీర్ధవీరలు
నిష్పంధింపబడి కోర్టునకు గొనిపోబడిరి వారికెల్లయును, పశ్చాత్తులును,
కుమార్తెలును బాటకీరుప్రకృల నిజమబడి వారివైపులైపువులను
గులాబీలను జలుటకు పువ్వులూరితల్లెముల మాస్తమలం దిడు
కొనివేచియుండిరి

యద్దవీరలకు లాడురకు వలె తర్కమునందంత పొండి
త్యనుండదు. డిప్యూటీ కమిషనరు ఒకతార్కాప్రకృతో నుచే
దారు నెరుగొనెను: “అతరమగిషియొక్క ఆస్తిని అకాలీలను
ప్రభుత్వమునా రాకమిగిసి మజాలరు” రాజుగారి వ్యాజివాది
నిగూడ సంతృప్తిపరుపగల జవాబు నెవ్వరూహించులను?

“ఎవ్వరి ఆస్తి నాకమిండుటకును మేము గోరము వా
హిగురు” మాయవనములకు దగినంత యొసగెను. గురునిధూమి
గురునియధీనమున నుండెను. త్యాగమునర్చుటకు గాను మేమచ్చ
టికి పోవుచుంటిమి. గురువు నైవేద్యము నిమిత్తము గురునివంట
ఇంటికి గురినిదేశములలో కట్టెలగొట్టగోరుచుంటిమి.

మీరు అల్లకల కలంగ జేసెదరు, అనెక డిప్యూటీ కమి
షనరు. ఈము నీతి కథలూని తోడేలు మేకపిల్ల కథ.

“మాకద్ద నాయుధములు లేవు, ఉన్న వా? దెబ్బలు తిను
టకు నిద్రుగా నున్నము. మేమెట్టి అల్లమును కలంగజేయ జాల
ము. మీ నిర్బీలతో గాని మీయారాధనలతో గాని మేముకల్పిం
చుకొనలేదు. మామూరాధనలతో మీరెందుకు జోక్యము గలంగ
జేసికొనకలెను”

“నేను చెప్పినట్లు వినకపోయిన యెడల మిమ్ముల చట్ట
వికద్య సంఘముగ ప్రకటించెదను. కథలూని తోడేలుగూడ “నే
నాకోపించిన నేరముల నన్నిటిని నీవుకాదనినను నాఅనాగమును
వదలుకొని పశ్చంజాలను” అనెను. అంటు నాడిప్యూటీ: మీ
వనరు పెద్ద గొంతుతో నానభను, చట్టవికద్యముగ ప్రకటించెను.

సిపాయిలు గురునివదేశముల వైపునకు వదలిరి. అచ్చట
నరెట్లు చేయబడి కలసాలకు గొనిపోబడిరి.

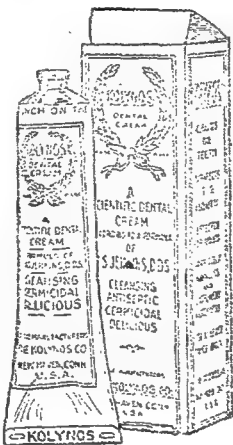
సి. రా.

నోరే శరీరమునకు ద్వారము

నోటియందును కంఠమునందును లెక్కలేని చిన్నపురుగులు తిరుగుచుండును.
నోటిగుండా శరీరములోను ప్రవేశించుటకు యత్నించును.
మొదట వ్యాధిని కలుగజేసి, తరువాత నాశనము చేయును.

ప్రతిసారి భోజనము చేసినపిమ్మట మీ దంతములను
కొలిసిను టూత్ పేస్టుతో శుభ్రము చేసుకొనుచు;
అది దంతములను తెలుపుగానుంచుట, దంతములు
క్రుల్లిపోవకుండుటకై అప్పటికప్పుడే పాచిని తీసి
వేయుట మాత్రమే గాక, మీ నోరును శుభ్ర
పరచును. చిన్నపురుగును చంపును. వ్యాధి మీకు
రానీయక ఆటంకపరచును.

నేడే కొలిసిను గొట్టము నొకటిని కొనుడు.
అందిరియొద్దను విక్రయమునకు దొరకును.

KOLYNOS

డెన్టల్ క్రిమ్.

ఒక క్రొత్త ఉద్దేశ్యము. శ్రేష్ఠ
మైన వండపాడియైన కొలిసినుకు
మంచి ప్యాకింగు ఉండుట
అవశ్యము. కనకనే ఒకమూత

గొట్టము: కు కట్టియుండుకట్టు కనిపెట్టితిమి.
మూత పడిపోదు. అది గొట్టమునకు కట్టబడియున్నది.
శ్రమ యుండదు.
క్రిము చాలకాలమువరకు బాగుగానే యుండును.

The Kolynos Company New Haven, Conn, U.S.A.
Representatives for India:

MULLER & PHIPPS (India), Limited.

Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

తామరలైలము — తామర, తిరు, గజికి మంచిది

రాజారాణి గుర్తుగల తామరలైలము పూర్తివాణిజములగు చాల మంచినుండుతో తయారు
చేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బీ 1-కి 0-6-0. అమృతాంజనము డిపో, నుదరాసు.

జాబులు

విలేఖకులకు సూచన

ఒకవిలేఖకుడు (నైజాంరాష్ట్రం) గ్రంథకర్త క. వెం. ను, ఇట్లు విన్నవించు మిసోదరి (సంతకంలేదు) పే. రా. కృ. మా. జా. పే. రా. చం. పో. వెం. నా. మం. స. పా. శే. ఒక (పేరుకుడు, క. పి. స. మ. బి. యస్. కే. బి. న. ఏ. రా. పా. స. ప్రకటింపబడును. ఆంధ్రప్రభ

నూలువడికేపం దెము

చిత్తూరుజిల్లాలో రాట్నములలో నూలును వడకువారం జరిగి హెచ్చరికచేయడ మేమంటా: అతివ్యర్థం చిత్తూరునందు నూలు వడకువారియొక్కయు, వడకిన నూలుయొక్కయు ప్రదర్శనలు జరుగును. చక్కగాను స్వచ్ఛంగాను వడకువారికి బహుమతు లివ్వబడును గాన చిత్తూరుజిల్లాలో నూలువడకువారందరూ త్వరపడి ఈపం దెమునకు తయారగుదురని ప్రార్థన. ప్రదర్శనము తేదియున్న బహుమతులవివరమున్న ఇకమిద తెలుపబడును. ఖద్దరువ్యాప్తియందు శ్రద్ధకల్గినవారందరున్న బహుమతుల నిధిని ఈపరిశ్రమను వృద్ధికితిసుకొని రావలయునని వేడుచున్నాము.

టి. అనంతపద్మనాభం, చిత్తూరు.

ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారి సంభావన

ఈనెల 14 తేది ఆంధ్రప్రతిభలో ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారిని గూర్చి గూడూరు అసహాయవాది వ్రాసిన వ్యాసము మాడగా చాలా ఆశ్చర్యము కలిగినది. ఈ వ్యాసకర్త యింకా నిద్రనుండి లేవనట్లు తెలుస్తూవున్నది. వ్యాసములోని అంతరార్థమును అందులో నిమిదియున్న సత్యమును సరిగా గ్రహించక వారియందు నేరాశోపణ చేసినందుకు చాలా విచారించుచున్నాము. బ్రిటిషుకొద్ద అడముతోనే యీ అసహాయవాది దద్దరిల్లెను. బ్రిటిషు గవర్నమెంటువారి కోర్టులో దావాచేసి అసలు ఖాయవాలు ఖర్చులతోగూడ రాబట్టకొనుటను. గోపాలకృష్ణయ్యగారు వ్రాయువాడనని యీ అసహాయవాది చెప్పుచున్నాడు.

ఎటువంటి కేసులయినా బ్రిటిషువారి కోర్టులకు వెళ్లి తే గెలుపున అశేతరముతో వ్రాసినట్లు కొంచెము మనస్సా ఆలోచించినవారికి అర్థము కాకపోదు. గోపాలకృష్ణయ్యగారి మనోభావములు తెలిసిన వారు యీ అసహాయవాదిని పొంబడరని నా నమ్మకము.

తెనాలి యం. వి. స్వామినాయుడు.

శ్రీకాకుళసంఘ సేవాసమితి

గంజాజిల్లా శ్రీకాకుళ సంఘసేవాసమితియొక్క ద్వితీయ వార్షికోత్సవము తే 12-11-22 అదివారముగోజున రంకానేటితారామయ్యగారి శ్రీరామమందిరములో శ్రీయుత కత్తెరక్కెట్టి వెంకటరసయ్య నాయుడుగారి సభాధ్యక్షతకొంద జయప్రథముగా జరిగినది

సంఘాభివృద్ధియందు దిభిమానముగల పురజనులు నెక్కుమంది సభకలలోరించిరి. సంఘసేవాసమితి స్థాపించి దానినిభివృద్ధి జేయుటకై విశేషించి పాటుపడి క్రితశేషులయిన తిమ్మరాజు వేంకటనారాయణనారాయణ మూర్తిగారు స్వగ్రంథములను సంఘమువారును గ్రామస్తులును తమ విచారమును దెలిపిరి. పిమ్మట సంవత్సర నివేదికను కార్యదర్శి పుల్లారెడ్డి నారాయణ నారాయణ గారితో జదువబడెను. తరువాత శ్రీ మానీ కాంధర్వగారు సంఘసేవలన గలుగులాభములను గూర్చి ముచ్చటించిరి. శ్రీ బులుసు గోపాలం పంతులుగారు, ధర్మముచే భూతత్వప్రేమయుటలన కలిగెడు మహత్తును చూపి ఉపన్యసించిరి. అటు తరువాత శ్రీ కేమాం సీతారామమూర్తి పంతులుగారు సంఘముచేయుచున్న పనిలోనున్న కష్టసుఖములను గురించి మాట్లాడి వారములచేసిన చదువుశాస్త్రమును బాల్య భోజనమును గురించి గ్రామస్తులను తగిన సదుపాయము జేయుమని ప్రార్థించిరి. పిమ్మట శ్రీకృష్ణులు పట్నాయకులుగారు, బులుసు శ్రీరామమూర్తి పంతులుగారు, శ్రీ జటప్రోలు సర్వభద్రం పంతులుగారు, సంఘముయొక్క పనులను గూర్చి గంభీర వాక్యములలో నుపన్యసించి, పువనాలకు, తగిన ప్రోత్సాహము చేయు డని కోరిరి.

తదనంతరము సభాధ్యక్షులగు వెంకటరసయ్య నాయకుగారు, నెలకు రూపాయ చందాధనమును ఏడాదికి మాడుపుట్ల విద్యుయచొప్పున ధర్మముచేసిరి. శ్రీ ఆడంకిగిరి సర్వంగరావు పంతులుగారు సంవత్సరమునకు పుట్టెడు విద్యుయచొప్పును, శ్రీ ఆకెళ్ళ పాపన్న పంతులుగారు సంవత్సరమునకు పుట్టెడు విద్యుయచొప్పును శ్రీ చింతా వేణుగోపాలస్వామి పంతులుగారు సంవత్సరమును మాడుపుట్ల, పండుము విద్యుయచొప్పును ధర్మముచేసిరి. అటువైని సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ య మాడ్ మా ను మం త రా వు పం తు లు గారు ఏడాదికి పుట్టెడు పుట్ల ధాన్యము చొప్పున సమర్పణ చేసిరి.

ప్రకాశకులకును పత్రికా సంపాదకులకును

హెచ్చరిక

కోన వెంకటరాయ శర్మ

వెదచెలువూ కావునూ, బ్రాహ్మణుడు, మహారు 25 సంవత్సరముల యాడుకలవాడు, బక్కిపలచనివాడు, చామన చాయలవాడు, కోన వేంకటరాయశర్మ అను పేరుగలవాడు, మాజీద్ గొఖముతిసుకొని "ఆశియాఖండ ట్రాన్స్ వాన్సయ్య" "స్వాతంత్ర్యసంక్షేపము" అను పేరుగల రెండు భాషాంతరీకరణములను, సర్వస్వామ్య సంకలితముగ మాకు విక్రయించి, మాకు తెలియకుండ, మొదటిపుస్తకమును "ఉపేంద్ర ప్రచురణాలయము" వారికి మ లనమ్మి, మమ్మ మోసగించివాడు కావున, ప్రకాశకులు (Publishers) ఏమను ప్రమాదపడకుండుటకై, వై వెంకట ప్రకములను, సర్వస్వామ్య సంకలితముగ, మావియనియు, యెక్కినై నైపుస్తకములనుప్రకటిందిగాని, యితరవిధముగాని, కాపీరైటుచట్టమును ఉల్లంఘించి, మాకు నష్టము కలుగజేసినయెడల, మేము వారిమీద చర్యతీసుకొందుమనియు యిందుమూలమున తెలియజేయుచున్నాము. ఇదివరలో, నాచే అనువాదింపబడిన "హిందూక్ష" అను క్షిరీకగలవ్యాసమును, వైశ్యగారు నా అనుమతిలేకుండ, బానుమాసపు "హిందూక్ష" లో తనపేరున ప్రకటింపించుకొని నాకును నా వ్యాపారమునకును నష్టమును కలుగజేసినాడు. పత్రికాసంపాదకు లెందైన, వైపుత్రికలై, ప్రమాదివిడి, నాచే రచింపబడినగాని, మాకంపెనీకి చెందినగాని వ్యాసములను, యితర వారాలను, మా అనుమతిలేకుండ, వైశ్యగారిపేరున, ప్రకటింపినయెడల, వారిమీద చర్య తీసుకొనబడునని యిందుమూలము: హెచ్చరించుచున్నాను.

ఆచంట సత్యనారాయణ, ఇండియా యేజిస్సీ బీరో, బ్రిటిష్ కేసు, చెన్నపట్టణము.

పిమ్మట ఆగ్రాసవాధిపతి, వెంకట నర్సయ్య నాయుడు గారు లేచి, సంఘము యొక్క మఖ్యోద్దేశములను గురించి విపులముగా ముచ్చటించుచు, సంఘమువారు ధార్మిక సహాయముతో, రెండు వత్సరములలో, మహారు నాలుగు గరి నెల విద్యుయను, 850 రూపాయలను, వసూలుచేసి కుంటి, గ్రుడ్డి మొదలగు బీదలకు అన్నవాసము క్రింద ధర్మముచేసిన సంగతిని గూర్చియు జెప్పిరి. జతలలోని విశేషత్యభావములన నిట్టి ధర్మకార్యము లెక నులభసాధ్యములో వారు దెలియజేసిరి. ఇంతియే కాక, భూతత్వప్రేమయుటచే నై హి కామక్షిక్ సుఖంబులు గలుగుటకు సందేహము లేదనియు, అన్నిమతముల వారును, అన్ని తెగలవారును, ఇట్టి ధర్మకార్యములందు ఏకభావము గలిగియుండు రనియు, ఇట్లు అప్పులగు అన్నాతుకు లట, అన్నదానము చేయువోటయుండు, శ్రీయన్నారాయణుడు మూర్తిధివింది యందు ననియు, వారు తనమృత్యుమధుర వాక్యములతో నుపన్యసించిరి

సభాధ్యక్షునికి, సభకు దయజేసిన మహానుకుమరు వందనములతో సభ ముగిసెను—(కార్యదర్శి).

“పంచమ సమస్యలు”

వై క్షిరీకను శ్రీయుత పురాణం నూరికాశ్రమిగారు 18-11-22 తేది ఆంధ్రప్రతిభ 18 వ పేజీన ప్రకటింపించిన లేఖను చూడగలిగిరి అది యంతయు నిస్సారముగ నున్నయది.

“ఉడికి కోపే” సోమము గలవాడే చందాలు దెలియు, మరొక మహానుకు సుతరియే మాలిగు లనియు, అర్థ్య లీప్రాతిముల : రుదెంచి నష్టమున్న అదిమ నివాసము లీ నిమ్మకాయలనియు, చలువురు కలుదెరంగుల నుడువుయెడిరి. కాని శ్రీయుత కాశ్రమిగారు రాశోపించిన గోమాంస భక్షణ, అశుభక, త్రాగుబోతుతనము, నీచదేశతా రాధనచే మి. దూసంఘమునకు దూరులై పంచమ లైయున్నా రనుట కేవలము ధన, విద్యాధికుల చతురత యెందుండోపు. చందాలరసమునా ప్రేతాయము నాటికే యుండిరిని శ్రీరామచంద్రుడు చందాలాంగన యగు కుమి యెంగిలిపాడు భుజించె ననుటచే నూహించవలసి వచ్చినది. చందాలరనియు, కృపములనియు, మాలిగులనియు నొకకాతి వారుండిట్లును, అట్టివారు త్రవధర్మము లాచరించుటచే సగ్రవర్ణమువారి నెట్లును స్పృశి, పురాణోపాసములచే (ధురపముచున్నవి. మనధర్మకాశ్రమిగారి మానవులు తేభాభివృద్ధి కాఫయముగ విభజింపబడి, విభజి (ధర్మములు) నియమింపబడి నట్లును, ఆ నియమింపబడిన విభలను (స్వధర్మములు) విడవాడి పరివిధులను (పరధర్మములను) స్వీకరించినవారిని సాంఘియాగ బహిష్కరింపబడినవారై సంకలియే యీ పంచమకాతివారని నా యభిప్రాయము. ఇక్కడ డ్రగ్గరములవారి మండరము స్వధర్మములను విడవాడి పరధర్మములను స్వీకరించినందున స్పృశుల చేతను, వేదములచేతను వర్ణసంకయలుగను, చందాలరుగను పరిణింపబడవలయును. బ్రాహ్మణుడు బ్రహ్మజ్ఞుడై జగత్కిర్యాణమునకై తపస్సంపన్నుడుగా నుండవలసినవా డేమి చేయుచుండెను? ఔత్సాహికముచే కొర్రప్రతాపములు కలిగి ధర్మసంస్థాపనార్థము, ప్రకా సంవత్సరము గడంగలసిన క్షితియుడేమి చేయుచుండెను? కణింక కేవల కర్మకృత్రి నభ్యసించవలసిన వైశ్యుడేమి చేయుచుండెను? ఉద్యోగ పాలకాదుకది కృత్యులచేయు శూద్రుడేమి చేయుచుండెను? ఈ చతుశ్చక్రము ప్రతిమానవునియందు మిళితమై నేడు హిందూసంఘము వర్ణసంకరమై యొప్పుచున్నది. చతుర్వర్ణములు సంకరమైనప్పుడు పంచమకాతియేలేదు. ఈ అగ్రగర్భములవారై కందలవలసిన స్వధర్మములు నశించి మృతకాయులైనను చుర్రాక, జ్యేష్ఠము అ తరించలేదు: వీనిచేత నీ మన మగ్రగర్భములవారము తోడిమానవులను నీచముగ జూచుట తటస్థించినది. కాన యీ వర్ణసంకర హిందూసంఘమునుండి వేదములనాటి బ్రాహ్మణులు, క్షత్రియులు,

వైశ్యులు, శూద్రులు సృష్టింపుకాలమేను. అదియే శ్రీ గాంధీ మహాత్ములు చేసినదనినపని. ఆ గాంధీకర్తవ్యము నీ పరమపూజ డు. రామదాసు ఉగ్గిరాల గోపాలకృష్ణము మతాను పురంజన నుడిచిన ఉపన్యాససారాంశము.

పంచములవై శ్రీ కాశ్రమిగారు రాశోపించిన యకృత్యము అగ్రగర్భమువారి రెండవ మాంసభక్షణ, అశుభక, త్రాగుబోతుతనము, నీచదేశతా రాధన చేయుచుండుటలేదు? వీరందరూ పంచమకాతి అస్పృశ్యులై పంచములకంటె యీ యగ్రగర్భము వారిలో నీచకృత్యములు మొదలుగ ప్రబలియున్నది. లేనిపోని యపనిందల నీపంచములవై ప్రత్యేకముగ పడవేయుట శ్రీయుత కాశ్రమిగారికి భాగ్యముగ నున్నదా? మనకుగ్రంథ ప్రాశస్త్యం, మాసాండులు భక్షించి పరమ దౌర్భాగ్యముగా నున్న విడనాడుచుండిరా? అగ్రగర్భముల వారి కీపంచమకాతివై నుండిన జ్యేష్ఠము దురాశ నశించిన పంచమోద్ధారణ కలుగును గాని శ్రీ కాశ్రమిగారు నెలవిచ్చిన రాటుము మొలగు వసతులు కలుగజేసిన నివారణ యగునది కాదు.

శ్రీకాశ్రమిగారు పంచములకు భూము లకరము లేదనుట పొరబాటు. కృషిచేయు పంచమాదులకే భూము లకరము లేకపోయిన కృషిచేయున యగ్రగర్భములవారికి భూము లెందుకో తెలియకున్నది. విక్రమగ నిరాధానులగు యేడుకోట్ల గర్భవారి ద్రులగు నిమ్మకాయలకు భూమతి కలుగజేయవలె నన్న వికాలమగు మన మార్మిభూమియందు సాగుకు లాచులైన 80 కోట్ల యకరముల బంజరభూమి వుండియున్నది. భూమి సాగుపడికై, నీటికట్టడములకై 80 కోట్ల రూప్యములను వెచ్చించిచో 10 కోట్లనుండి పదిసంవత్సరములలో 80 కోట్ల రూప్యములు ప్రభుత్వమునకు, 50 కోట్ల రూప్యముల ఫలసాయము ప్రజలకు చేకూరును. అప్పుడు మహాభూములు పండి ఇత్యులరసిన యకరమిచ్చుకులేదు. ఇప్పుటికిని గ్రామాదులలో ప్రజోపయోగములు లేని గయ్యకు భూము లెన్ని లేవు. అవి పంచముల కిచ్చుట్లు ప్రజల్పించుదురా? మనమగ్రగర్భములవారము తోడిమానవులను హినులుగ జూచుటయే మన కధోగతి కారణము.

శ్రీకాశ్రమిగారు రాశోపించిన పంచమదోషములలో గోమాంసభక్షణ ముఖ్యముగ గానించుచున్నది. గోమాంసము తగిన మాలమాదిగాదు లెంకరోగలక. బ్రదికిన గోవుకు చంపుటరదు. చనిపోయిన గోమాంసము దిను మాంసమిగల కొండరన్నముకు సక్యమే. శ్రీకాశ్రమిగారిబోటి మహానీయులు బోధించిచో అశుకృత్యమును మార్పింకరచ్చును. ముఖ్యముగ మన కీపంచముల కురించి నమస్యలు రెండు. 1. అంటరానితనమును రూపుమాపుట. 2. రాత్రివసల్గు కష్టపడి రక్తము చెడుట వోడ్పు యీజాతివారి పువరములు నిండుటెట్లు? ఈ రెంటిని యెంతవరలో నివారించిన యంతవరలో స్వరాజ్యము కచ్చును. దాగిద్యతకడలును. విశ్వస్యగంతుల మరుదుము. స్వరాజ్యము, స్వాతంత్ర్యము, కావలెనని కోరు ప్రతిభాకరియునును యీ నీచకాయలనెడు అస్పృశ్యులు కనెంచు గూడెములు రూపుమాపి వన మగ్రగర్భములవారి కృపములకడ నివసించజేసి, జీవాలయములు, ధర్మమాతులు, చెవ్వలు, విద్యాలయములొక బాహుటుముగ రానిచ్చిన అస్పృశ్యక తొలగిపోవును. 10 యకరముల భూమిని మారము నుంచుకొని మిగతాభూమిని పంచముల కిచ్చివేసిన రెండవసమస్య పరిష్కారవ గును. సర్వజనానుభవినోభవంతు.

ముస్తాబాద శంకర వేంకటేశ్వరరావు.

సిద్ధ ముకరథ్యజ

(బైవజ్య రత్నావళి 920 పుట)

ఇది శ్రీమద్వేదాంగములలో విశిష్ట ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిశీలన రసము, బంగారము, కస్తూరి, కన్నుల పుష్పము మొదలగు విలువైన ద్రవ్యములు చేరియున్నది. ప్రతి గ్రంథములోని దోషము ప్రకారము నిర్దుష్టముగా మాత్రం కలుగును. ఇందు వివరించబడినది.

శ్రీ శ్రీ వ్యాసవరచనాశ్రీ నకవాచిద్విద్యతే । మేధావంతుః కాంతిజనః కామార్జ్యకన్యమృతాః ॥

బుద్ధిని, ఆయుర్దాశమును వృద్ధిచేయును. కఠినములను కాంతినియును, హేమ్యు ధాతుత్వజీవి కామార్జ్యకన్య మునిగించును. అరిమాత్రము, క్షయ, సుఖరోగములు, మొదలగు ధాతుక్షయకరములను వ్యాధులను హేమ్యుగ నువ మోక్షకరము.

ఉపయోగించువిధానము కుంభంలో బంపబడును. కల 36 మార్లు రూ 5.00

అంధ్రజయ ర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) నమాలైన మూలధనము 1,12,925.

కార్యద ఆచటం లక్ష్మీకాంతి లి. యే., ఎమ్. బి. సి. యామ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 శతాబ్దంలో ముంబయిలో, మద్రాసు, బెంగళులోని పాఠశాలలో ఉపయోగముగా ఉపయోగము.

విద్యము, నియంత్రణములను కార్యములలో మధ్యమధ్య పుట్టినిల్లు. కార్యములలో పాఠశాలలో ఉపయోగముగా ఉపయోగము.

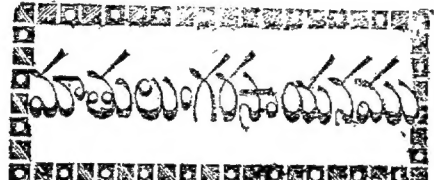
మీ సమస్తమందుల నలనను, ఇతరులకుడ ఇవేమో ప్రభుగా చేయుచుండుట నలనను మోసపోతును.

జాంచీలు:— (1) 149, హైదరాబాద్ తిరువల్కేనే మద్రాసు, (2) హైదరాబాద్, తిరువల్కే, (3) 402, టుంగకాలపేటి, మద్రాసు. (4) 2, జబాబ్ గోడ్డు, రాయచేట్ల-మద్రాసు.

శ్రీమద్వేదాంగములలో విశిష్ట ప్రసిద్ధిచెందియున్నది.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

గర్భిణీ స్త్రీలకు మామలుగగ్రహాయము నంజీవని

గర్భిణీ స్త్రీకి గలుగు, వాంతులు, వెక్కిళ్లు, బలహీనత, సోమరితనము, అశ్మము, కలశాపి, చిక్కిపోవుట ఎడమప్రక్కనములు బాధించుట, వ్యాధయము కొట్టుకొనుట, వెక్కిళ్లు, కండ్లులోనికి పోవుట అన్నియు మామలు చేయును. స్త్రీలు గర్భము ధరించినది మొదలుకొని ప్రసవించువరకు విడుదల చేయిం. ఎట్టివాధయు లేక సుఖప్రసవము చేసెదరు.

వెల బుడ్డి 1 కి రూ 1-12-0

ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.

తంజివిలాసము } వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి ఆయుర్వేదాశ్రమం 41, చాకర్పుకొవీటి, జి. టి., మదరాస్.

పండ్ల మదరాస్ }

శ్రీమద్వేదాంగములలో విశిష్ట ప్రసిద్ధిచెందియున్నది.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త: ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంధ్రదేశమును కలవరపఱచిన రంపయుద్ధము

నకు సంబంధించిన నవల. కథానందర్పములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిమ్మి పైజా గూం పేజీలు : వెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనుగోలులకు కమీషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలావెట్టె 212, మదరాసు

మలయచందనము

గనేరియా లను తెగకొనునట్టి జాకారము

కన్యకా శ్రీమ. కిశోరీలో నది తీరమున, కెలమి, కెలమి, కెలమి, అను మూల విధముల నెకొకొక మును మూల రూపములలో మున్నును. స్త్రీలకు మామలులకు కూడ ఇది కావలెను.

(1951) డబ్బీ 1 కి రూ 2.50

గంధర్వ శ్రీ రాయచేట్ల (గోదావరి జిల్లా)

ముఖ్య గమనింపు (2945)

మోగ్యతావ్రములు

(6) దెహరాన్ సిటీలో నుండు, మర్గా మెడికల్ హాలు వారి బహుమూలనివారికి వాట అత్యద్భుతమైన నుణుము నిచ్చినది. ఇప్పుడు వా కాలాధి లేదు. ఇందుకై వారికి నేను వా కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా యాద పంపనములు చేయుచున్నాను.

రంగూన్ } బాబులాల్, హైదరాబాద్

30-6-19 }

ది డక్టర్ మగర్ అండు ఆయుర్వేదకంపెనీ, లిమిటెడ్డు. చామర్లకోట.

మేనేజింగ్ డిరెక్టరు:

మెనర్సు ప్యారి కంపెనీ, మదరాసు.

సోపాగ్యాను యిప్పుడు మా చామర్లకోట ఫ్యాక్టరీలో తయారు కాబడుచున్నది. పై చెప్పిన గ్యాసు తయారుచేసే యంత్రములవారుములు సరి క్రొత్తవియగుటయే కాక గ్యాసుయొక్క పరిశుద్ధతకుగాను మనము చిరకాలమునుండి వీటివిషయములో పరిపాదించిన అనుభవపుష్కళములవల్ల వీటిని పరిశరణములన్నియు త్రవ్వకొనిచినారము. మాచే తయారుచేయబడిన గ్యాసు మిక్కిలి కఠినమైనది, సోపా, లిమిటెడ్డు తదితరమైన పానియములను తయారుచేయుటకు ప్రయోగింపవచ్చునని మేము పూచీశాడి వక్కాణించి చెప్పగలవారము.

ధరణున్న గ్యాసునుగురించి కావలసిన యితర అంశములను తెలియగోరువానికి ఈవిషయ చిర నామూదారువారికి వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

మేనేజర్:

సి. ఎస్. డి. ఎం. కంపెనీ లిమిటెడ్డు, చామర్లకోట, గోదావరి జిల్లా.

రూ 500-ల ప్రధమ బహుమానము జ్యోతిషరహస్య బహుమాన పరీక్ష

31-12-22 తేదీని జరుగును

కడు మలభయ, ఫల హానికము, ఈ బహుమానముల కొరకు ఆహ్లాదముగల ప్రతివారును ప్రయత్నించుచున్నారను.

ఈ పరీక్షకు స్త్రీలును, పురుషులును కూడ దరఖాస్తులను చేయవచ్చును. ఎవరియింట్లో వారు ముద్దుండి "జ్యోతిష రహస్య" గ్రంథమును చూచుచునే కరీక్ష ప్రశ్నలకు కడు తరములు వ్రాయవచ్చును. మూలక జ్యోతిష నిలయమునుండి మా జ్యోతిషరహస్య గ్రంథమును తెప్పించుకొను ప్రతివారును కరీక్షకు దరఖాస్తుచేయుటకు అర్హులే. జ్యోతిషరహస్య గ్రంథముతో పంపబడుదరఖాస్తును 20-12-22 తేదీలోపుగానే నింపి పంపించుకొను. తరువాత దరఖాస్తులు మంజూరీ చేయబడవు.

జ్యోతిష బహుమానము రూ 500-0-0, కృతీను బహుమానము రూ 116-0-0 ఇట్లన్నీ 10 బహుమానములు బండును. కరీక్ష నిజమయినట్లు, కరీక్షవలన బాధములు, బహుమానముల వివరములు, ఇంకా మరికొన్ని భోగ్యాటాను జ్యోతిషరహస్య గ్రంథముతో పంపబడును. ఈ జ్యోతిషరహస్య గ్రంథము అనేక చుండిచే కొని యాడబడినది. ఒక ప్రతి వెల రూ 2-9-0 పుస్తకములకు ఈ దిగుత చిరునామాకు వ్రాసిన, వి. పి. గా పంపబడును.

శ్రీకళింగ జ్యోతిష నిలయం, విజయనగరం, విశాఖపట్నం జిల్లా.

మలయచందనము

కత్తికట్టలు - చామలు

కప్పుతా శములు.

అంధ్రసోదరులచే చేయబడినది. ప్రోత్సహించుటకు. వెంటనే ధరల క్యాటలాగును వ్రాయుట.

బి. మెకలేన్ శర్మ అండ్ కో

కల్లెడ్జి అండ్ లాక్ షేకర్స్ etc.

వైద్యపురం (గోదావరి జిల్లా)

మెత్రిగ్రాఫిక్ అండ్ "ఇండిస్ట్రీ" వైద్యపురం.

వసోషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును మరీపుష్కలము చేయుటకు యందు చేరెన్నిక గాంచినది ధర 1-10-0

ఇండియా సిలీకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖతం ఉచితముగా పంపబడును.

విలాసము వి. డి. సావంత్ నెం 144 వనసవాడి, బొంబాయి

మా త్ర కో క వ్యా ధు లు - ఒక కొ త్త చి కి త్త

URESOL (యూరిసోల్)

అను బోషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 వాడవరకు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల హేతులందు, ఔషధ రుచి కలిపియుండు శుక్రయమునకు దోరము.

ప్రాప్తికై కావలసినవారికి ఈ దిగువ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను

C. F. Hurl & Co., 46, Singaperumal Street, Triplicane, Madras.

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office - Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000

WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING

LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED.-Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to:-

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,

CHIEF AGENTS, RAMAKOTU, HYDERABAD, (DECCAN.)

Messrs. P. K. RAU & SONS.

CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY, No. 280, TRAMBU CHETTY STREET, MADRAS.

చలికాలమున కవసరమైనవి

ట్వీడు, ఫ్లానల్సు, కోటింగ్సు, వర్మింగ్సు మొదలగునవి

మావద్ద సిద్ధముగ్గానున్నవి.

వలరకముల పట్టుగుడ్డులు మీకు కావలసిన ధరలలో గలవు

ధనమల్ చల్లారాం

ప్రదర్శనగదులు: నెం 46, రత్నన్ బజారు

పార్కుటాను, మద్రాసు.

వలెలు కంపెనీచారి వ్రత్యేకపు బోషధములు

ఈ క్రింద బిలుపబడిన బోషధములు కఠినకాత్మమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాత్మజ్ఞులచే కాత్మపరిశోధనానుసారము యోగ్యులపబడినవి.

మా బోషధముల తయారుకేయి కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రముఖము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అట్టి మూలికలు వృక్షకాత్మప్రకారము, రసాయన కాత్మప్రకారము, భూ తత్వముగలదు గు డ పరిశుభ్రములగును. అట్టి బి. పి. స్టాండర్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు ది తయారుగును. కావున యీ బోషధములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యోమాత్రమును అనుమానింప వక్కరలేదు

డాక్టరు యాస్టన్ను సిరపు

సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపౌండు క్విన్లెను యెట్ ప్రెస్సియా

ఈ సిరపు డాక్టరు యాస్టన్నుపద్ధతి ననుసరించి విరనుఫాస్ఫేటులు, క్లైసా, స్పిక్సియా యివన్నియులే దివ్యముగ తయారు కేయబడినవి.

ఈ బోషధము అతి ఉష్ణప్రచేయతోగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక కేకనాదాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యబోషధము.

కల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మిడియల బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమికల్స్ ఫుడ్సు

ఇది ఐరన్, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

కుశ్రముగనుండును. అడుగున పత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియామొదలగు పారిషుగారు చెప్పిన పాల్స్ ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషధము. రుచిచూసుండును. మంచిరక్త కృత్తిగానించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్ద బుడ్డి రు 1-12-0, మిడియల రు 1-0-0, చిన్న బుడ్డి 10 అణాలు.

వలెలు కంపెనీచారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుచు.

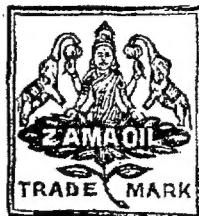
N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

రీజిస్టరు చేయబడిన మేరైన లక్ష్మీ బ్రాండు

జమా ఆయిలు

సర్వరోగ నివారిణి.

ఇందునల్ల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిన్ ఫ్యూరీయా, పలుకొన్న, ఒడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులకున్న, ఉపయోగము. కల బుడ్డి 1-8 రు 0-6-0

డబ్బు 1-8 రు 2-12-0

గ్రాసు 1-8 రు 30-0-0

అన్నింటో లభ్యమగుచుండునలయున్న

8 గ్రాసులు ఒకేదానా తయారుచేసి

రైలుచార్జి ప్యాకేజీయగు కర్మలు యివ్వాలి

మా యొక్క బాహు ఆయిలు లక్ష్మీ

బ్రాండు అడ్రసు చూచి తీయవలెను

ఆమర్ చెండు, సోబా చెండు

యంగ్లీషుమందు కలగునకు

కల్కత్తా, క్రైటిక్ మొకటికలపిడ్డు, వ్యాపారస్తులు.

నెం 68, నైన్ థ్యూవాయునిసిధి, మదరాసు.

ఎలక్ట్రో

బంగారుగిల్లు ఆభరణములు

ఇయితోటి మోడల్ నాణ్యసంఘములకు కావలసిన తెచ్చులున్న, రీజిస్టర్, విశిష్ట టోపాలన్ను, వరదా కే కలరలు, ముఖమునకు అద్దుకొను టూయల్స్ కలరలు మెక్సికొ కానా దొరకును.

1886 గ్రేటెస్ట్ లిన్ లక్ష్మీకృష్ణము అయర్లిన పేలు } 4-8-0
గిల్లు కడ్యాణము 1 టోటికి

రెండవరకం } 8-0-0

ప్రంచి అరకాకులకండ 60 గూర్చినది 1-8 6-0-0.

కానాకులకండ 60 గూర్చినది 1-8 6-0-0 మూడుపేట

గడిమార గొలుసు 8-0-0. రెండుపేట గడియారం గొలుసు

3-0-0. జడ నాగరము 1-4-0. 7 రాట్ల కమ్మలు పెద్దవి జడ

1-8 2-8-0.

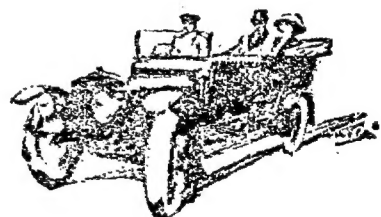
భట్టి విక్రమాదిత్యుని కథలు

24 కిండు పేటల పటములు. 486 పేటలు. నిండు క్యా రిఫ్ జైండు. అలాలగోపాలము చదువరిగిన కైలి. రసవంత మును చమత్కారమును అయిన కథ తెన్నియో గలవు. ధర 2 4-0 వి. పి. ఖర్చులు 6 అణాలు.

కె. నాథముని అండు సన్ సు

164, వైశాలిబాగుకోడు, మద్రాసు.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టి, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లై సెన్సు పొందగలరు. బస దొంకును. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1004, K. J. Ank Madras.

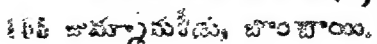
ఇంద్రజాల మహే ప్రజాలము

(2118-688) ఈ ఆశ్రావ్యగ్రంథములో జర్మనీగారడి, యోగ వృష్టిపూ న్నలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మయితకాత్మము, భూతలైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక రిమా నాలు విచిత్రవిశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో నమాధియగుట, కఠిరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిశాధారముగా బిల్లుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాఠము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన కైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్కృతముగా మేజర్ కేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనికల రూ 4-0-0. త్వరపడుడు! పి. ఆర్. జనార్దనరాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

పేరకు పేజీలు విక్రయము.

అనుతాంజనము జీపో బొంబాయి లేక నుదదాసు.

కొన్ని చుట్టును గోరి పడమరనుంచి వచ్చిన మిక్కిలి
మనోహరమైన వాడన చుట్టుచుట్టలతో జన్మించుచును.

26. బాడ్యే, మదాసు